

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE „VASILE PÂRVAN”

MATERIALE ȘI CERCETĂRI ARHEOLOGICE

SERIE NOUĂ
NR. XXII, 2026

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Colegiul de redacție

Dr. **STEFAN ALEXANDROV** (National Institute of Archaeology and Museum, Sofia), Dr. **SANDA BALESCU** (Université des Sciences et Technologies de Lille, Laboratoire de Préhistoire et Quaternaire, CNRS, France), Dr. **CONSTANTIN BĂJENARU** (Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța), Dr. **RADU BĂJENARU** (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București), Dr. **LUMINIȚA BEJENARU** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași; Centrul de Antropologie „Olga Necrasov” al Academiei Române – Filiala Iași), Prof. Dr. **CLIVE BONSALE** (University of Edinburgh, U.K.), Prof. Dr. **NIKOLAUS BOROFFKA** (Deutsches Archäologisches Institut – Eurasien Abteilung, Berlin, Germany), Dr. **PIERRE DUPONT** (Université de Lyon, CNRS, France), Dr. **UWE FIEDLER** (Berlin, Germany), Dr. **RADU HARHOIU** (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București), Dr. **DOMINIC MOREAU** (Université de Lille, Centre de recherche HALMA-UMR 8164, France), Dr. **CORIOAN OPREANU** (Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca), Prof. Dr. **ANNIE RENOUX** (Université du Maine, Le Mans), Dr. **ALEXANDER RUBEL** (Institutul de Arheologie, Iași), Dr. **VIORICA RUSU-BOLINDEȚ** (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Dr. **ANGELA SIMALCSIK** (Centrul de Antropologie „Olga Necrasov” al Academiei Române – Filiala Iași), Academician **VICTOR SPINEI** (Institutul de Arheologie, Iași), Prof. Dr. **ERIK TRINKAUS** (Department of Anthropology, Washington University), Prof. Dr. **ALAIN TUFFREAU** (Université des Sciences et Technologies de Lille, Laboratoire de Préhistoire et Quaternaire, CNRS, France)

Comitetul de redacție

ROXANA DOBRESCU – redactor-șef

ADRIAN IONIȚĂ – redactor-șef adjunct

IRINA ACHIM, ADINA BORONEANȚ, MIRCEA DABÎCA, ADRIAN DOBOȘ, RADU-ALEXANDRU DRAGOMAN, ANDREI MĂGUREANU, LIANA OȚA, ADRIANA PANAITE, TALIDA RADU, DANIEL SPĂNU, VLAD VINTILĂ ZIRRA – membri

DANA COSTIN, SILVIU ILIUȚĂ – secretari de redacție

OFELIA COȘMAN, SILVIU ILIUȚĂ – prelucrare ilustrație și tehnoredactare

PIERRE DUPONT (limba franceză), **ROXANA DOBRESCU** (limba franceză), **DANA COSTIN** (limba engleză), **CLIVE BONSALE** (limba engleză), **ADINA BORONEANȚ** (limba engleză) – consultanți limbi străine

ROMEO CÎRJAN – design copertă, **SILVIU ILIUȚĂ** – execuție copertă

www.mcajournal.ro

Orice corespondență se va trimite Comitetului de redacție pe adresa: Str. Henri Coandă nr. 11, 010667 București, tel./fax 4021 212 88 62 și iab.redactie@gmail.ro.

**Toate lucrările publicate în revista *Materiale și Cercetări Arheologice* sunt recenzate de specialiști în domeniu.
(peer-reviewed journal)**

**Revista *Materiale și Cercetări Arheologice* este indexată în următoarele baze de date:
Persée, Index Copernicus, ERIH PLUS, Scopus, CEEOL, EBSCO și DOAJ.**

Redactori Editura Academiei Române: **ADRIANA DUMINICĂ, ADRIAN MIRCEA DOBRE**

Revista se poate procura contracost la sediul EDITURII ACADEMIEI ROMÂNE, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, 050711, București, România; tel. 4021-318 8146, 4021-318 8106, Fax 4021-318 2444, e-mail: edacad@ear.ro, periodice@ear.ro

ORION PRESS IMPEX 2000 S.R.L., P.O. Box 77-19, București, România, Tel./Fax: 4021-610 6765, 4021-210 6787, Tel.: 0311 044 668, e-mail: office@orionpress.ro.

S.C.MANPRESS DISTRIBUTION S.R.L., Piața Presei Libere nr. 1, Corp B, Etaj 3, Cam. 301-302, sector 1, București, România, tel./fax: 4021-314 6339, e-mail: abonamente@manpres.ro, office@manpres.ro, www.romanianjournals.com.

DEREX COM S.R.L., e-mail: derec_com@yahoo.com.

SUMAR / SOMMAIRE / CONTENTS

PREISTORIE / PRÉHISTOIRE / PREHISTORY

Alexandru CIORNEI	
Three in one: the Prut flint.....	7
Hatice ERGÜNER, Murat KARAKOÇ	
A study of the pottery assemblage from Düden Höyük, Karaman province, Türkiye.....	35
Monica MĂRGĂRIT	
Osseous projectile points at the Gumelnița tell settlement from Căscioarele – <i>Ostrovel</i> (Romania)	53
Meda TODERAȘ, Monica MĂRGĂRIT	
De la materie primă la obiect finit: economia și tehnologia materiilor dure animale în locuința W37 din așezarea gumelnițeană de la Pietrele	73
From raw material to finished object: economy and technology of osseous materials in house W37 from the Gumelnița settlement at Pietrele	
Vasile OPRÎȘ, Mihai CONSTANTINESCU, Theodor IGNAT, Adrian BĂLĂȘESCU, Sorin AILINCĂI, Vlad-Ioan BÎNDEA, Adelina DARIE, Elena GAVRILĂ, Dan PÎRVULESCU, Monica MĂRGĂRIT, David BACIU, Valentin RADU, Mihaela GOLEA, Cristina COVĂTARU, Cornelis STAL, Adrian ȘERBĂNESCU, Cristian ROTH, Bogdan MANEA, Mădălina VOICU, Mihai-Ștefan FLOREA, Monica DRĂGHICI, Camelia DINU, Alfred VESPREMEANU-STROE, Luminița PREOTEASA, Laurențiu ȚUȚUIANU, Adrian-Florin VASILE, George GROSU, Adrian CÎRJAN, Oana GÂZA, Mirela MIHON, Maria ILIE, Cristian MĂNĂILESCU	
New investigations at Glina Tell: 2025 fieldwork results and preliminary insights into material and environmental evidence.....	87
Stefan ALEXANDROV, Rositsa MANOVA, Aneliya PETRINA, Stela ATANASSOVA-VLADIMIROVA, Nadezhda ATANASSOVA, Tomasz OBERC, Michał PODSIADŁO, Piotr WŁODARCZAK	
Cinnabar use in the Early Bronze Age mortuary practices of the Northern Balkans.....	169
Talida RADU	
Vasele de tip <i>pyraunos</i> din epoca bronzului de pe teritoriul României.....	199
Bronze Age <i>pyraunos</i> -type vessels from Romania	
Petar MINKOV	
What's under the lid: a contribution to the study of some details of the Vălchitrăn, Cherven Bryag and Călărași treasures (102 years later).....	219
Cristian Eduard ȘTEFAN, Dragoș-Alexandru MIREA	
Notă asupra unor piese de metal preistorice din nord-vestul Munteniei	227
Remarks on some prehistoric metal artefacts from northwestern Muntenia	

PERIOADA GRECO-ROMANĂ / PÉRIODE GRECO-ROMAINE / GRECO-ROMAN PERIOD

Pierre DUPONT, Alexandre BARALIS, Alexey GOTSEV, Emil NANKOV, Vyara PETROVA, Tsvetelina SLAVKOVA	
Note on the common wares from "Pistiros"	241
Daniel SPÂNU	
Fibule care (ne) privesc. Conectivități supraregionale din perspectiva fibulelor cu ochi (<i>Augenfibeln</i>) din România	253
Fibulae that look (back) at us. Supraregional connectivity from the perspective of the eye fibulae (<i>Augenfibeln</i>) in Romania	

Ergün LAFLI	
Four Roman lamps with gladiatorial themes from Kocaeli (north-western Turkey).....	267
Murat DURUKAN	
The supply system and the LR1 amphorae in Late Antiquity: a historical and archaeological analysis of the Eastern Mediterranean through the Olba model	275
Yavuz YEĞİN, Kasım OYARÇIN, Muzaffer YILMAZ	
Coins of a monumental structure identified as a temple-plan tomb at Olba.....	285
Safiye AYDIN	
Preliminary assessments of a new collection of Late Roman ware found at the theatre in the city of Prusias ad Hypium.....	299
Akın TEMÜR	
Preliminary considerations on the Roman Baths in Sebastopolis	311
Melih ARSLAN, Burçak DELİKAN	
Roman imperial octagonal gems: analyses and interpretations	331
Melih ARSLAN, Burçak DELİKAN	
Gemstones depicting Hermes from Asia Minor in the Roman imperial period	353

PERIOADA MEDIEVALĂ / PÉRIODE MÉDIÉVALE / MEDIEVAL PERIOD

Alin FRÎNCULEASA, Eduard Andrei GHINEA, Octav NEGREA, Emil GRIGORESCU	
Contribuții arheologice privind perioada timpurie a epocii medievale în nordul Munteniei. O evaluare preliminară a locuirii de tip Ipotești-Cândești din situl de la Urlați (Prahova).....	375
Archaeological contributions to the Early Medieval period in northern Muntenia: a preliminary assessment of the Ipotești-Cândești - type settlement at Urlați (Prahova)	
Ioana MANEA	
Maximum entropy modelling for predictive archaeology: mapping 8 th – 11 th century settlements in Ilfov County	417
Réka FÜLÖP	
Beyond cultural groups. Rethinking Horedt's cultural grouping system in Early Medieval Transylvania	427
Erwin GÁLL, Zsuzsana KOPECZNY, Róbert GINDELE, Gergely SZENTHE, Ștefan POPA	
<i>Sfârșitul tipo-cronologiei?</i> Problema datării mormântului 113 cu depunere de resturi de cal de la Vălcani – <i>Vamă</i>	447
<i>The end of typo-chronology?</i> The dating problem of grave 113 with horse remains from Vălcani – <i>Vamă</i>	
Alexandru MORINTZ, Franceska ȘTIRBU, Ștefania MEȘTERIUC, Irina HUICĂ	
Un mormânt medieval cu inel sigilar și vas de sticlă descoperit la Bufta – <i>La Cârână/Mănești</i>	463
A Medieval grave with a signet ring and glass vessel from Bufta – <i>La Cârână/Mănești</i>	

SECOLELE XVIII – XX / XVIIIe – XXe SIÈCLES / XVIIIth – XXth CENTURIES

Adrian IONIȚĂ	
Cercetări arheologice la „Ansamblul fostului conac Lecca Micșunești” (sat Micșuneștii Mari, com. Nuci, jud. Ilfov)	495
Archaeological investigations at the “Former Lecca Micșunești Manor” (Micșuneștii Mari village, Nuci commune, Ilfov County)	
Corina Anca SIMION, Daniela CRISTEA-STAN, Elena Alexandra ISPAS, Maria Loredana MARIN, Alexandru Răzvan PETRE, Oana GÂZA, Maria Valentina LUCA-ILIE, Cristian MĂNĂILESCU	
Cercetări arheometrice la „Ansamblul fostului conac Lecca Micșunești” (sat Micșuneștii Mari, com. Nuci, jud. Ilfov)	523
Archaeometric investigations at the “Former Lecca Micșunești Manor” (Micșuneștii Mari village, Nuci commune, Ilfov County)	
Radu-Alexandru DRAGOMAN, Sorin OANȚĂ-MARGHITU	
O arheologie a patru noi martiri ai Bisericii Romano-Catolice din România și ai Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.....	539
An archaeology of four new martyrs of the Roman Catholic Church in Romania and of the Romanian Church United with Rome, Greek-Catholic	

SĂPĂTURI PREVENTIVE / FOUILLES PRÉVENTIVES / PREVENTIVE EXCAVATIONS

Silviu ENE, Silviu ILIUȚĂ, Alin DIACONU, Dorel MICLE	
Cercetări arheologice preventive în situl de la Moșnița Nouă – <i>Hotarul satului</i> (2018)	563
Preventive archaeological investigations at the Moșnița Nouă – <i>Hotarul Satului</i> (2018)	
Mircea NEGRU, Silviu ENE, Elena GAVRILĂ	
Cercetări arheologice la București, Militari – <i>Câmpul Boja</i> . Campania 2015	595
Archaeological investigations at Bucharest, Militari – <i>Câmpul Boja</i> . The 2015 campaign	
Silviu ENE, Silviu ILIUȚĂ, Alin DIACONU, Dorel MICLE	
Cercetări arheologice preventive în satul Macedonia, orașul Ciacova, punctul Biserica „Sfânta Cuvioasa Parascheva” (campania 2020)	623
Preventive archaeological investigations in Macedonia village, Ciacova, at the „Sfânta Cuvioasa Parascheva” Church (2020 campaign)	
Silviu ILIUȚĂ, Silviu ENE, Alin DIACONU, Dorel MICLE	
Cercetări arheologice preventive în Ciacova, punctul <i>Atelier bronz</i> (2018)	639
Preventive archaeological investigations at the Ciacova – <i>Atelier Bronz</i> (2018)	
Abrevieri / Abréviations / Abbreviations	655

CERCETĂRI ARHEOLOGICE PREVENTIVE ÎN SITUL DE LA MOȘNIȚA NOUĂ – HOTARUL SATULUI (2018)

Silviu ENE^a, Silviu ILIUȚĂ^a, Alin DIACONU^a, Dorel MICLE^b

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România; e-mails: enesilviu19@gmail.com, iliuta.silviu1994@gmail.com, corneliudiaconu7@gmail.com

^b Universitatea de Vest din Timișoara, București, România; e-mail: dorel.micle@e-uvv.ro

Keywords: Moșnița Nouă, Vinča culture, anthropomorphic, preventive research, settlement

Abstract: In December 2018, preventive archaeological excavations were conducted on the Buga property in Moșnița Nouă, near Timișoara, Romania, before the construction of a private residence. This investigation, carried out by the West University of Timișoara, revealed 23 archaeological features, including pits and possible dwellings, from the Neolithic Vinča culture. Key finds included pottery fragments, animal bones, and an anthropomorphic vessel. The site of Moșnița Nouă has a rich archaeological background, with earlier discoveries dating from the Neolithic to medieval times. Systematic research in the area started in 2006, when researchers mapped over 92 sites, documenting various historical periods from the Neolithic to the modern era. Complex stratigraphy was documented in the Buga excavation area, where layers of arable soil, disturbed by human activity, overlaid distinct archaeological deposits. Among the most significant features uncovered was Complex 5, a probable dwelling containing an anthropomorphic vessel, clay discs, and other artifacts. This excavation contributes valuable insights into the historical occupation and land use in the Moșnița Nouă area, adding depth to the region's documented archaeological timeline.

Cuvinte-cheie: Moșnița Nouă, cultura Vinča, antropomorf, cercetare preventivă, așezare

Rezumat: În decembrie 2018 au fost realizate cercetări arheologice preventive pe un teren aflat în proprietatea familiei Buga din Moșnița Nouă, lângă Timișoara, România, înaintea începerii unor lucrări rezidențiale. Investigațiile conduse de Universitatea de Vest din Timișoara au dus la identificarea a 23 de complexe arheologice, gropi și posibile locuințe adâncite, încadrate în Neolitic, cultura Vinča. Au fost identificate fragmente ceramice, fragmente osteologice animale și un vas antropomorf. Zona Moșnița Nouă este bogată din punct de vedere arheologic, cu descoperiri datând din neolitic și perioada medievală. Cercetările arheologice sistematice au început în această zonă în anul 2006, când au fost cartate 92 de situri, din neolitic și până în perioada modernă. În zona Buga a fost documentată o stratigrafie complexă, în care straturi de sol arabil, perturbate de activitatea umană, acopereau depozite arheologice distincte. Printre cele mai semnificative vestigii descoperite se numără Complexul 5, o probabilă locuință în care s-au descoperit un vas antropomorf, discuri din lut și alte artefacte. Această cercetare aduce informații valoroase despre ocuparea istorică și utilizarea terenului în zona Moșnița Nouă, îmbogățind cronologia arheologică documentată a regiunii.

CONSIDERAȚII GENERALE

În luna decembrie 2018, în urma cercetărilor arheologice preventive efectuate pe proprietatea Viorel Buga, s-a cercetat terenul (amprenta unei case) unde se dorea construirea unei locuințe private. Lucrările au fost realizate de un colectiv din partea Universității de Vest Timișoara. Diagnostic arheologic intruziv din anul 2017, realizat prin intermediul unei secțiuni (S1), a condus la identificarea a două complexe arheologice, pentru ca lucrările de decapare a zonei din anul următor să ducă la identificarea a încă 23 de complexe arheologice.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC ȘI ISTORICUL CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE

Comuna Moșnița Nouă este una dintre aglomerările suburbane din jurul municipiului Timișoara, fiind situată la est de acesta, pe drumul județean DJ592 care leagă Timișoara de Buziaș. Ea are în componență cinci sate: Albina, Moșnița Nouă (reședința), Moșnița Veche, Rudicica și Urseni.

Această localitate s-a înălțat în mijlocul unei câmpii acoperite, până acum 200–500 de ani, de mlaștinile întinse provocate de dese inundații ale râurilor Timiș și Bega. Litologic, zona Moșnița Nouă se caracterizează printr-o succesiune de straturi de vârstă, grosime și compoziție granulometrică diferită, în funcție de formele de mezo și microrelief. Astfel, litologic, grindurile sunt alcătuite din depozite cu textură în general grosieră.

Consultând literatura de specialitate mai veche, a fost posibilă identificarea în hotarul localității Moșnița Veche a șase puncte de interes arheologic, acestea constând în descoperiri atribuite neoliticului târziu, prezența mai multor movile în hotarul localității sau menționarea unor descoperiri izolate, constând în două fragmente de spadă încadrate în epoca bronzului. O problemă individualizată în cadrul cercetării din zona Moșnița Veche o reprezintă problema „satului bătrân” sau a vechii vetre a satului.

Cercetările sistematice de natură arheologică desfășurate în hotarul comunei Moșnița Nouă au început încă din anul 2006, când colectivul de cercetători din cadrul Universității de Vest din Timișoara, prin proiectul eGISpat, documentează și cartografiază obiectivul care în cadrul

Listei Monumentelor Istorice Timiș figura sub toponimul „Satul bătrân”, fiind considerată vechea vatră a localității Moșnița Veche¹. În anul 2010, investigațiile de aici prind contur, acestea materializându-se printr-o cercetare sistematică a unui areal de 2 700 ha, vizând terenul aflat la nord de DJ 592, având ca rezultat descoperirea a 92 de noi obiective arheologice, de o mare varietate cronologică, care acoperă un interval de timp cuprins între perioada neolitică și epoca modernă².

Între punctele arheologice documentate în teren s-a numărat și obiectivul Moșnița Veche 17 (M.V. 17), acesta fiind identificat în data de 15.03.2010 de către L. Măruia, L. Bolcu, A. Stavilă și Al. Berzovan. De la suprafața terenului au fost recoltate la acea vreme o serie de materiale încadrate în epoca bronzului, secolele II–IV și epoca medievală dezvoltată (sec. XIV–XVI), ceea ce a făcut ca așezarea să fie declarată ca fiind una multistratificată³.

Cercetări arheologice invazive au mai fost realizate în apropierea perimetrului cercetat de noi, în situl Moșnița Veche 16, aflat la sud de perimetrul menționat, prin practicarea a două secțiuni. Și acele cercetări au fost determinate tot de investiții imobiliare, fiind identificate complexe și materiale arheologice care acoperă o perioadă importantă de timp, începând din eneolitic (grupul cultural Foeni), continuând cu prima epocă a fierului, perioada de început a celei de-a doua epoci a fierului (celți), secolele II–IV și Evul Mediu dezvoltat⁴. O situație complexă a fost întâlnită și în cadrul sitului Moșnița Veche 17, aici fiind cercetate complexe încadrate în epoca bronzului, descoperiri atribuite sarmaților și altele datate în Evul Mediu.

Prima ridicare topografică a Banatului (Pl. II/1), suprapusă peste arealul avut în vederea diagnosticării arheologice, ne indică realitățile terenului înainte de acțiunile de sistematizare habsburgice. Conform materialului cartografic, observăm că perimetrul cercetat se află în nord-vestul localității Moschnitz. Terenul, atunci ca și acum, a făcut parte din terenurile agricole și pajiștea comunei. Totodată, în proximitatea perimetrului se aflau terenuri a căror întrebuintare se leagă de cea a pădurilor.

Din punct de vedere morfologic, terenul se prezintă ca fiind unul plat, fără diferențe de nivel importante. Hidrografic se observă că localitatea Moșnița era împărțită la acea vreme de cursul unui meandru activ, ca rezultat al despletirii cursului Begăi. De asemenea, localitatea *Das Alte Dorf* a fost, de asemenea, afectată de prezența unor astfel de meandrări. Între cele două localități se afla o rețea de drumuri. Din punct de vedere arheologic, nu a fost posibilă identificarea de obiective arheologice în cadrul hărții.

Suprapunerea celei de-a doua ridicări topografice, efectuate în timpul ocupației habsburgice (Pl. II/2) (*Franzische Landesaufnahme*, 1819–1869) pe arealul vizat de diagnosticul arheologic, înfățișează aspecte importante

în vederea reconstituirii ambientului secolului al XIX-lea în această zonă. După realizarea sistematizărilor habsburgice, observăm transformarea întregului areal, o schimbare vizibilă constând în apariția parcelor și redarea terenului spre agricultură, dar, totodată, și pentru realizarea unei mai eficiente fiscalizări. Detaliile hărții ne permit observarea unor zone mai înălțate, sub forma unor grinduri în zonă, mărginite spre nord de o zonă mai joasă. În ceea ce privește hidrografia, observăm dispariția meandrelor, cel mai probabil acestea fiind asanate.

CONSIDERAȚII DE ORDIN METODOLOGIC

Principalul obiectiv al campaniei de pe proprietatea Buga a fost identificarea și cercetarea tuturor complexelor de pe zona amprentei viitoarei case. Metodologia adoptată, pentru a îndeplini acest obiectiv (determinată în mare parte de condițiile din teren), a constat în curățarea și săparea manuală a unei unități de săpătură (S 1), orientate NE–SE (Pl. I). Suprafața totală care a fost cercetată a însumat 183,52 m².

STRATIGRAFIA SITULUI

Stratigrafia generală a zonei cercetate este prezentată în continuare (într-o ordine inversă a depunerilor sedimentare), pornindu-se de la stratul superior către bază. Cu anumite excepții, generate de perturbările datorate permanenței intervențiilor antropice și de configurația geo-morfologică specifică zonei, stratigrafia generală a secțiunilor este următoarea (Pl. IV–V):

1. Strat arabil, caracterizat printr-un sol de culoare cafenie, omogen și ușor afânat, situat de la nivelul actual de călcare (0) până la cota de -0,20 m;
2. Strat de culoare brun-roșcată, afânat, de la cota de -0,20 m până la -0,40 m;
3. Nivel negru, compact, amestecat cu fragmente ceramice, osteologice animale, chirpici de la cota de -0,40 m până la cota de -0,60 m;
4. Nivel de culoare galben deschis, omogen, compact, cu conținut mare de carbonați, fără constituenți antropici, situat între -0,60 m și -1,80 m (adâncimea maximă în cadrul săpăturilor efectuate).

SCURTĂ DESCRIERE A DESCOPERIRILOR

Cele 23 de complexe arheologice identificate pe proprietatea Buga pot fi datate în epoca neolitică, cultura Vinča/A3. Din această perioadă datează 19 gropi, un șanț și trei posibile locuințe, în care au fost găsite fragmente de vase din pastă semi-grosieră și semi-fină, fragmente de oase de animale, obiecte din piatră și discuri de lut. Cel mai important complex este locuința denumită Cx 5, în care a fost descoperit un vas cu reprezentare antropomorfă.

¹ Măruia et alii 2011, p. 318–337.

² Măruia et alii 2012.

³ Măruia et alii 2011, p. 614–678.

⁴ Floca et alii 2016, p. 58–91.

Cx 1 – groapă (Pl. VI)

Groapă situată în jumătatea de NE a secțiunii S 1. Complexul a fost identificat la -0,54 m și se adâncește până la -0,86 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ ovală, cu dimensiunile de 1,34 × 1,14 m. Umplutura este de culoare negricioasă, amestecată cu pigmenți de cărbune, chirpici, fragmente ceramice, resturi osteologice animale și pelicule de pământ galben. În umplutură a fost descoperit un vâscior miniatural (Pl. XXIII/1).

Cx 2 – locuință (?) (Pl. VII–VIII)

Posibilă locuință situată pe latura de E a secțiunii S 1, intră sub profilul magistral. A fost identificată la -0,53 m și se adâncește până la -0,94 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 2,80 × 1,38 m. Umplutura este de culoare negricioasă, compactă, amestecată cu pigmenți de chirpici și cărbune, fragmente ceramice, resturi osteologice animale și obiecte de piatră (Pl. XXIII/2).

Cx 3 – locuință (?) (Pl. IX–X)

Posibilă locuință situată în colțul de NE al secțiunii S 1, intră în malul de S și de E. A fost identificată la -0,58 m și se adâncește până la -1,18 m față de nivelul de călcare. Are o formă rectangulară, cu colțurile rotunjite, cu dimensiunile de 2,36 × 2,40 m. Umplutura este de culoare negricioasă, compactă, amestecată cu pigmenți de chirpici și cărbune, fragmente ceramice (Pl. XXIV/1), resturi osteologice animale.

Cx 4 – groapă (Pl. XI)

Groapă situată în jumătatea de S a secțiunii S 1, la V față de Cx 3. A fost identificată la -0,57 m și se adâncește până la -1,15 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 1,82 m. Umplutura este de culoare negricioasă și este amestecată cu fragmente ceramice (Pl. XXIV/2) și pigmenți de chirpici și cărbune.

Cx 5 – locuință (?) (Pl. XII–XV)

Posibilă locuință, situată în apropiere de profilul de N al secțiunii S 1, tăiată de groapa Cx 14. La suprafață se pot observa numeroase fragmente ceramice, chirpici și pigmenți de cărbune. Complexul a fost identificat la -0,70 m și se adâncește până la -1,70 m față de nivelul de călcare. Are o formă rectangulară cu colțurile rotunjite, cu L = 4,60 m și l = 2,70 m. Nivelul de fragmente de chirpici căzuți în umplutură ar putea proveni de la pereții locuinței, iar nivelul foarte subțire de lut galben de la bază poate fi podeaua ei. Umplutura constă într-un amestec de sol negricios, numeroase fragmente ceramice, chirpici, pigmenți de cărbune, resturi osteologice animale, un fragment de vas cu o reprezentare antropomorfă aplicată, un disc perforat de lut (Pl. XXIV/3), două boluri, un vas de provizii (Pl. XXV) și opt picioare de cupă (Pl. XXVI/1).

Cx 6 – groapă (Pl. XVI)

Groapă situată în apropiere de profilul de V al secțiunii S 1, tăiată la N de Cx 15. A fost identificată la -0,57 m și se

adâncește până la -1,66 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 1,06 m. Umplutura este de culoare cenușie, compactă, amestecată cu numeroase fragmente de chirpici, pigmenți de cărbune și pelicule de pământ galben.

Cx 7 – groapă (Pl. XVII)

Groapa este situată în S 1, la SV față de Cx 6. A fost identificată la -0,71 m și se adâncește până la -1,15 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 1,08 m. Umplutura este de culoare cenușie, amestecată cu fragmente de chirpici și pigmenți de cărbune.

Cx 8 – groapă (Pl. XVIII)

Groapă situată în apropiere de colțul de SV al secțiunii S 1 și la SE față de Cx 7, tăiată de o groapă la V (Cx 16) și de o alta în centru (Cx 17). A fost identificată la -0,72 m și se adâncește până la -1,40 m față de nivelul de călcare. Are o formă ovală, cu diametrul de 1,28 × 1 m. Umplutura este de culoare cenușie, amestecată cu numeroase pelicule de pământ galben; nu conține inventar arheologic.

Cx 9 – groapă (Pl. XII, XIV)

Groapă situată în S 1, la SE față de Cx 5. A fost identificată la -0,76 m și se adâncește până la -0,96 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 0,58 m. Umplutura este de culoare cenușie, friabilă, amestecată cu pelicule de pământ galben; nu conține material arheologic.

Cx 10 – groapă (Pl. XIX/1)

Groapă situată în S 1, la SE față de Cx 9 și la SV față de Cx 1. A fost identificată la -0,56 m și se adâncește până la -0,94 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 0,68 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben; nu conține material arheologic.

Cx 11 – groapă (Pl. XIX/2)

Groapă situată în S 1, la S față de Cx 10. A fost identificată la -0,62 m și se adâncește până la -0,72 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 0,60 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben; nu conține material arheologic.

Cx 12 – groapă (Pl. XIX/2)

Groapă situată în S 1, la S față de Cx 10. A fost identificată la -0,60 m și se adâncește până la -1,00 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 0,52 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben, pigmenți de chirpici și cărbune.

Cx 13 – groapă (Pl. XX/1)

Groapă situată în S 1, la S față de Cx 11 și Cx 12. A fost identificată la -0,60 m și se adâncește până la -0,76 m față

de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,96 m. Umplutura este de culoare cenușie, amestecată cu numeroase pelicule de pământ galben și arsă, pigmenți de chirpici și cărbune.

Cx 14 – groapă (Pl. XII–XV)

Groapă amplasată în apropiere de profilul de N al secțiunii S 1, care taie locuința Cx 5. A fost identificată la -0,70 m și se adâncește până la -1,66 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru mai mare decât al celorlalte gropi, de 2,36 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu numeroase fragmente ceramice (Pl. XXVI/2), chirpici, pigmenți de cărbune, resturi osteologice animale și pelicule de pământ galben.

Cx 15 – groapă (Pl. XX/2)

Groapa este amplasată la SE față de Cx 8, în apropiere de profilul de S al S 1. A fost identificată la -0,70 m și se adâncește până la -1,30 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,68 m. Umplutura este de culoare cenușie, compactă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de chirpici și cărbune.

Cx 16 – groapă (Pl. XVIII)

Groapă situată în S 1, la SE față de Cx 7. Taie o altă groapă (Cx 8). A fost identificată la -0,72 m și se adâncește până la -0,92 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,52 m. Umplutura este de culoare cenușie, amestecată cu numeroase fragmente de chirpici și pigmenți de cărbune.

Cx 17 – groapă (Pl. XVIII)

Groapă situată în S 1, la SE față de Cx 16, care secționează o altă groapă (Cx 8). A fost identificată la -0,72 m și se adâncește până la -1,30 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,36 m. Umplutura este de culoare cenușie închis, amestecată cu numeroase fragmente de chirpici și pigmenți de cărbune.

Cx 18 – groapă (Pl. XVI)

Groapă situată în apropiere de profilul de V al secțiunii S 1 și la NV față de Cx 6. A fost identificată la -0,78 m și se adâncește până la -1,14 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ ovală, cu diametrul mare de 0,60 m și cel mic de 0,74 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

Cx 19 – groapă (Pl. XXI/1)

Groapă situată în apropiere de profilul de S al S 1 și la NE față de Cx 18. A fost identificată la -0,72 m și se adâncește până la -0,86 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ ovală, cu diametrul mare de 0,84 m și cel mic de 0,66 m. Umplutura este de culoare

cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

Cx 20 – groapă (Pl. XXI/2)

Groapă care intră în malul de V al secțiunii S 1 și este situată la N față de Cx 18. A fost identificată la -0,70 m și se adâncește până la -1,04 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,68 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

Cx 21 – șanț (Pl. XXII/1)

Șanț care intră în malul de V al secțiunii S 1 și taie o altă groapă (Cx 22). A fost identificat la -0,74 m și se adâncește până la -1,10 m față de nivelul de călcare. Are o lungime de 1,32 m și o lățime de 0,20 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

Cx 22 – groapă (Pl. XXII/1)

Groapă în apropiere de colțul de V al secțiunii S 1, tăiată de Cx 21. A fost identificată la -0,74 m și se adâncește până la -0,84 m față de nivelul de călcare. Are o formă aproximativ circulară, cu un diametru de 0,20 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

Cx 23 – groapă (Pl. XXII/2)

Groapă situată în S 1, la SV față de Cx 14. A fost identificată la -0,82 m și se adâncește până la -1,00 m față de nivelul de călcare. Are o formă circulară, cu un diametru de 0,44 m. Umplutura este de culoare cenușie-negricioasă, amestecată cu pelicule de pământ galben și pigmenți de cărbune și chirpici.

CONCLUZII

În urma săpăturilor arheologice preventive efectuate în decembrie 2018 pe proprietatea Buga, s-a cercetat o amprentă de casă care a relevat mai multe complexe arheologice datate în epoca neolitică, cultura Vinča, confirmând existența unei locuiri neolitice importante în zonă. Săpăturile, realizate sub egida Universității de Vest din Timișoara, au dus la identificarea a 23 de complexe arheologice.

Deși materialul este foarte fragmentar, se pot distinge unele forme specifice culturii Vinča, cum ar fi amforele, vasele de provizii, paharele sau castroanele. De asemenea, au putut fi identificate o fusaiolă și un vas cu picioare⁵. Decorurile prezente pe fragmentele ceramice de la Moșnița își găsesc analogii cu alte vase descoperite în medii vinčiene timpurii, cum ar fi benzile cu puncte în interior la Alba

⁵ Ștefan et alii 2015.

Iulia – *Lumea Nouă*⁶, Cerișor – *Poiana în pisc*⁷, Peștera Cauce⁸ sau Șoimuș – *La Avicola (Ferma 2)*⁹. Benzi cu șiruri de creștături în interior au fost observate la Tărtăria¹⁰ și la Șoimuș – *La Avicola (Ferma 2)*¹¹.

Interesantă este și reprezentarea antropomorfă în relief, pe un vas de mari dimensiuni, realizată dintr-o nervură de lut pe corpul vasului, peste care s-au aplicat ulterior o serie de alveole. Deși fragmentul este mic, se pot observa brațele îndreptate în jos și capul de formă aproximativ triunghiulară, cu reprezentarea destul de acurată a ochilor și a gurii. Cele mai bune analogii le găsim la Șoimuș – *La Avicola (Ferma 2)*¹².

Datele radiocarbon pentru contextele vinčiene timpurii obținute în situri precum Limba, Tărtăria, Miercurea Sibiului – *Petriș*, Șoimuș – *La Avicola (Ferma 2)*, dar și altele, converg către ultima treime a mileniului VI BC¹³. Aceste informații au fost confirmate și completate printr-un proiect interesant, relativ recent, care a adunat și a modelat toate datele radiocarbon obținute în aria Vinča¹⁴, rafinând într-un mod eficient și coerent cronologia absolută a acestei spectaculoase culturi neolitice.

Această cercetare a avut ca rezultat descoperiri valoroase, cum ar fi vasele cu reprezentări antropomorfe și, de asemenea, a evidențiat interacțiunile dintre mediul geografic și activitățile umane din trecut.

BIBLIOGRAFIE

- Floca et alii 2016 – C. Floca, D. Micle, A. Ardelean, A. Pană, A. Georgescu, L. Gârleanu, A. Hegyi, A. Stăvilă, A. Ionescu, *Șapte milenii din istorie în zona Moșnița (jud. Timiș). Cercetările arheologice de salvare din perioada 2010–2015*, Timișoara, 2016.
- Lazarovici, Lazarovici 2006 – C.-M. Lazarovici, Gh. Lazarovici, *Arhitectura neoliticului și epocii cuprului din România. I. Neoliticul*, Iași, 2006.
- Luca 2016 – S. A. Luca, *Tărtăria rediviva*, Alba Iulia, 2016.
- Măruia et alii 2011 – L. Măruia, D. Micle, A. Cîntar, M. Ardelean, A. Stăvilă, L. Bolcu, O. Borlea, *ArheoGIS. Baza de date a siturilor arheologice cuprinse în Lista Monumentelor Istorice a jud. Timiș. Rezultatele cercetărilor de teren*, Cluj-Napoca, 2011.
- Măruia et alii 2012 – L. Măruia, D. Micle, C. Floca, A. Stăvilă, A. Berzovan, L. Bolcu, O. Borlea, *Geografia istorică a zonei Moșnița Veche. Rezultatele cercetărilor de teren 2012*, Cluj-Napoca, 2012.
- Suciu 2009 – C. Suciu, *Cultura Vinča în Transilvania*, Alba Iulia, 2009.
- Ștefan 2017 – C. E. Ștefan, *Miniature vessels from Șoimuș-La Avicola (Ferma 2), Hunedoara County. A case study*, Dacia NS 61, 2017, p. 7–69.
- Ștefan et alii 2013 – C. E. Ștefan, R. Petcu, R. Petcu, *Reprezentări antropomorfe din așezarea neolitică de la Șoimuș-La Avicola (Ferma 2), jud. Hunedoara*, SP 10, 2013, p. 49–66.
- Ștefan et alii 2015 – C. E. Ștefan, R. Petcu, R. Petcu, *Vase cu picioare de la Șoimuș-La Avicola (Ferma 2), jud. Hunedoara*, SCIVA 66(3–4), 2015, p. 183–209.
- Whittle et alii 2016 – A. Whittle, A. Bayliss, A. Barclay, B. Gaydarska, E. Bánffy, D. Borić, F. Drașovean, J. Jakucs, M. Marić, D. Orton, I. Pantović, W. Schier, N. Tasić, M. Vander Linden, *A Vinča potscape: formal chronological models for the use and development of Vinča ceramics in south-east Europe*, Documenta Praehistorica 43, 2016, p. 1–60.

⁶ Suciu 2009, p. 60, fig. 64.

⁷ Suciu 2009, p. 67, fig. 79.

⁸ Suciu 2009, p. 69, fig. 82.

⁹ Ștefan et alii 2013, p. 66, pl. XII/1.

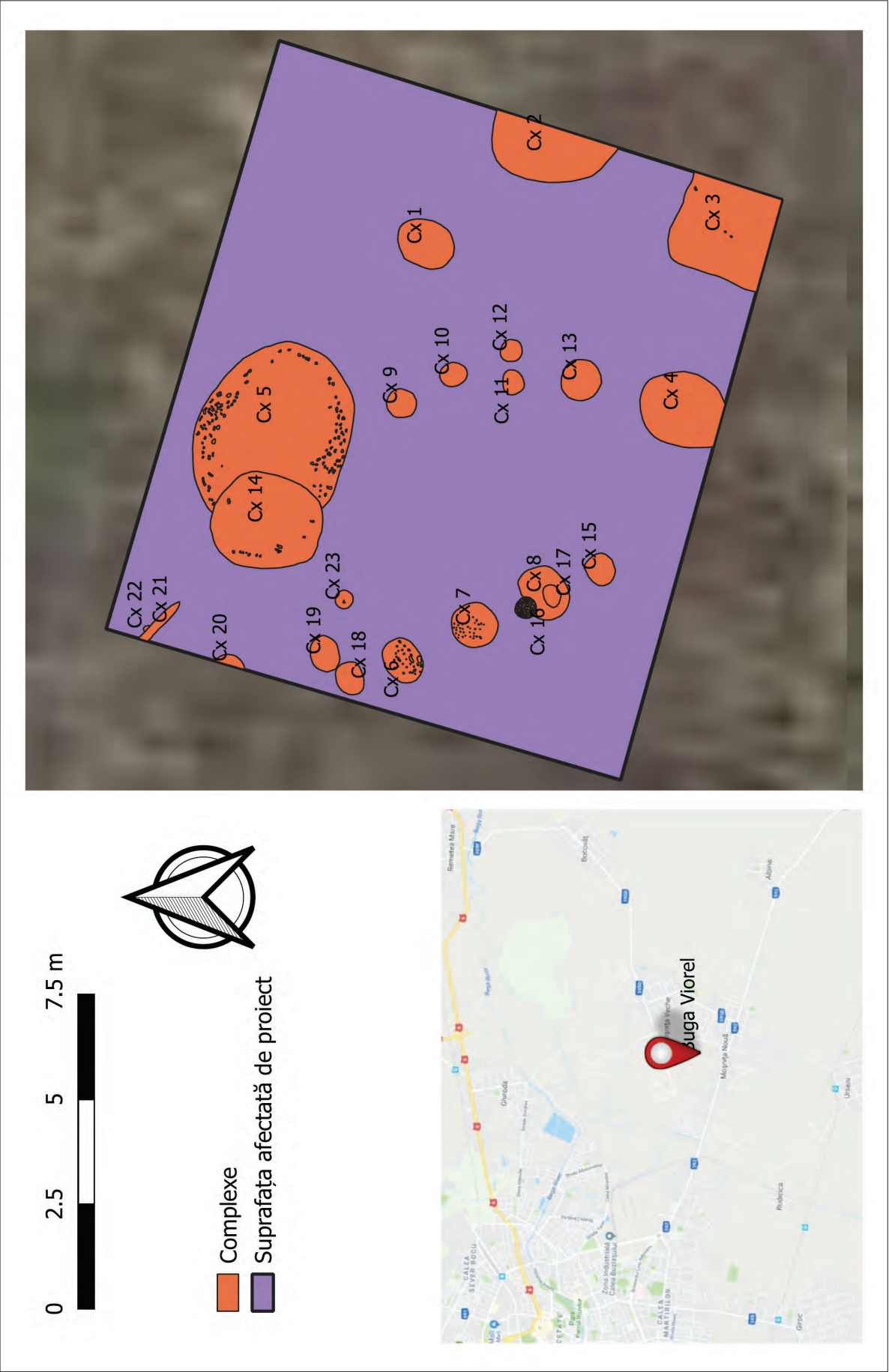
¹⁰ Luca 2016, p. 115, fig. 82/4.

¹¹ Ștefan et alii 2013, p. 65, pl. XI/3, p. 66, pl. XII/2, 4.

¹² Ștefan et alii 2013, pl. III–IV.

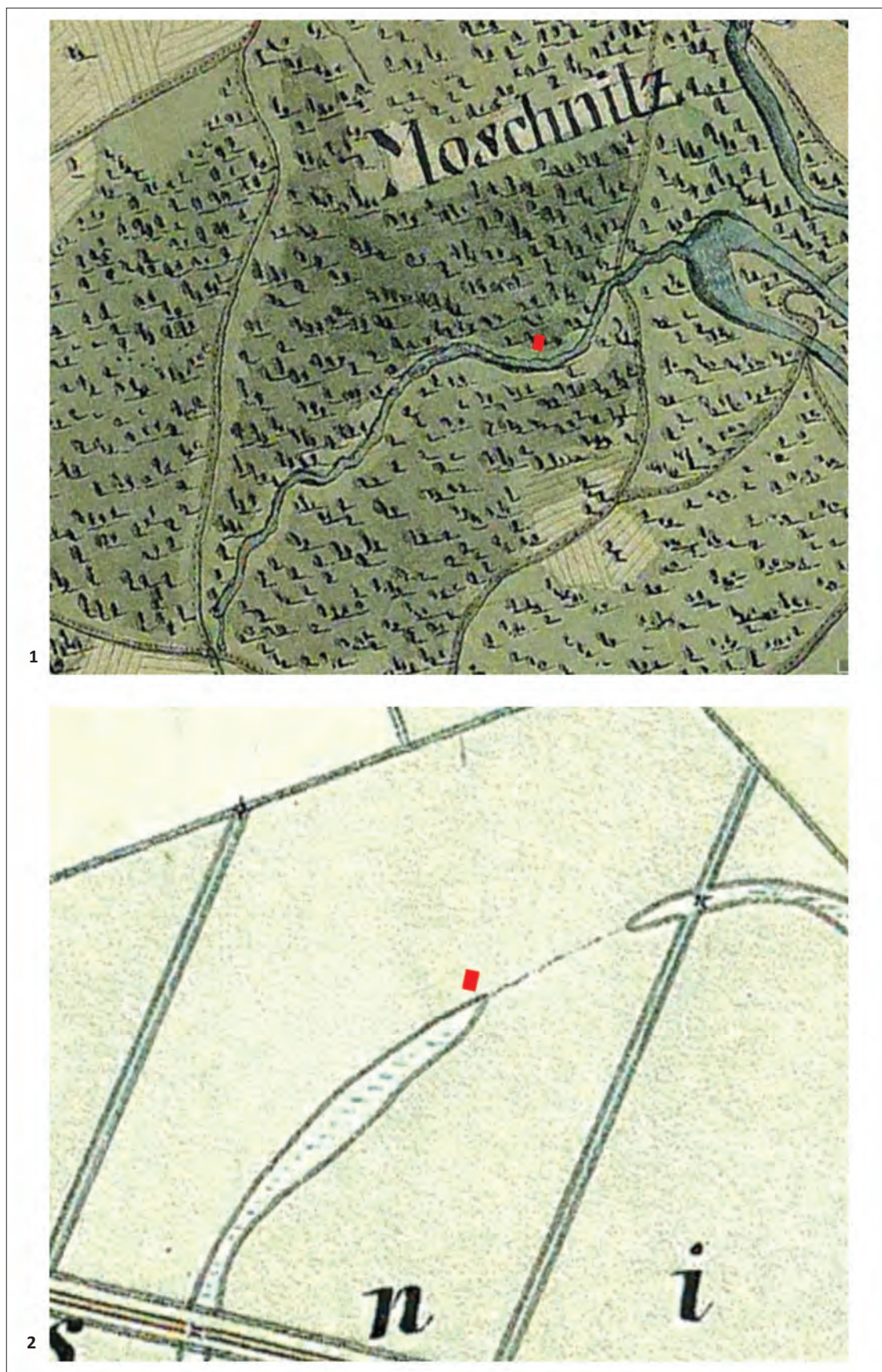
¹³ Luca 2016, p. 249–251; Ștefan 2017, p. 8, fig. 1; Lazarovici, Lazarovici 2006, p. 205, fig. IIIa.87.

¹⁴ Whittle et alii 2016.

Planșa I. Planul general al secțiunii.

Plate I. General plan of the trench.

Planșa II. Localizarea secțiunii din proiect pe hărțile vechi. 1. Prima ridicare topografică (1763–1787); 2. A doua ridicare topografică (1806–1869).

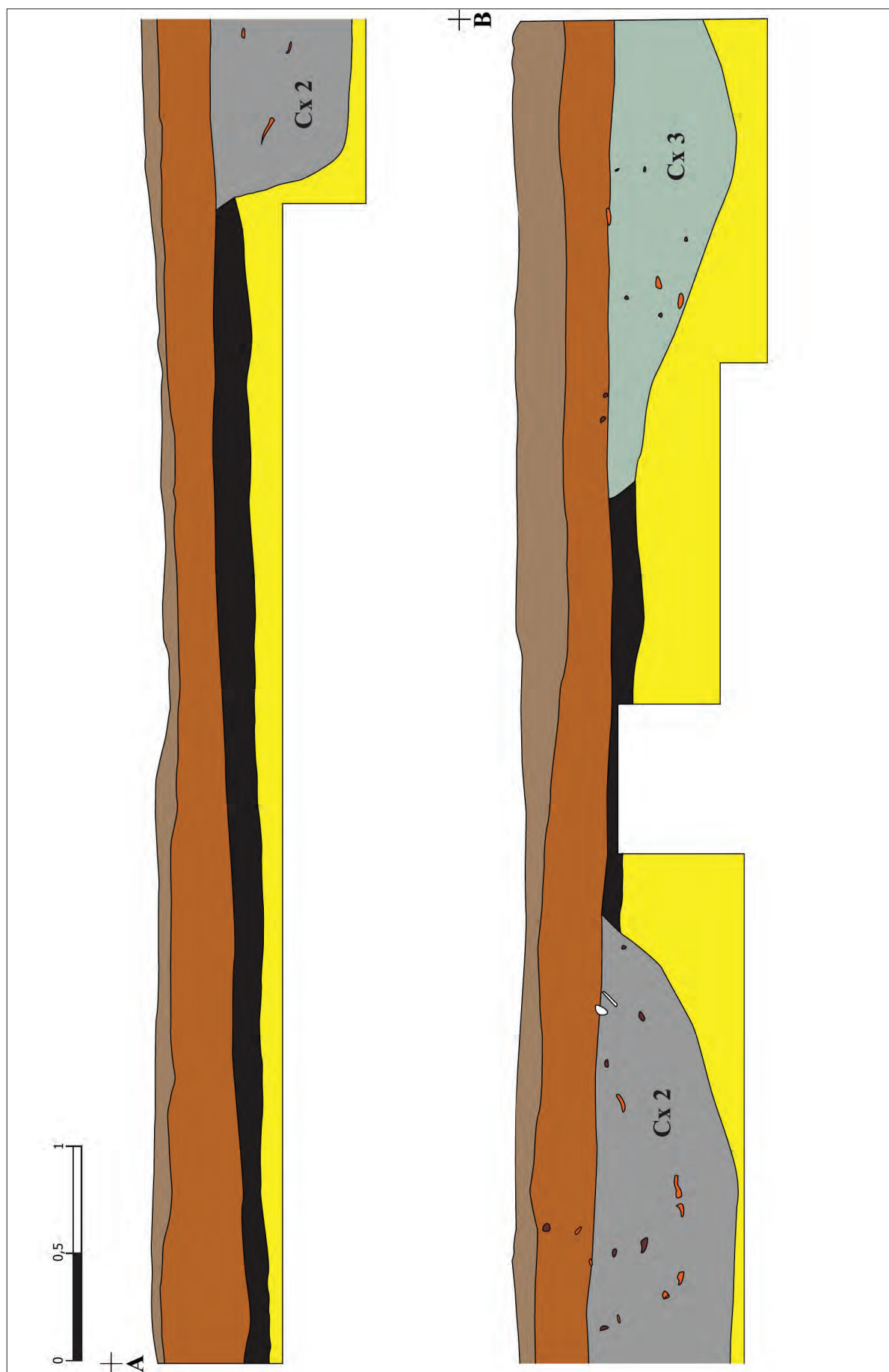
Plate II. Location of the project trench on historical maps. 1. First topographic map (1763–1787); 2. Second topographic map (1806–1869).

Legendă:

- chirpici
  - cărbune
  - ceramică
  - piatră
  - os
-

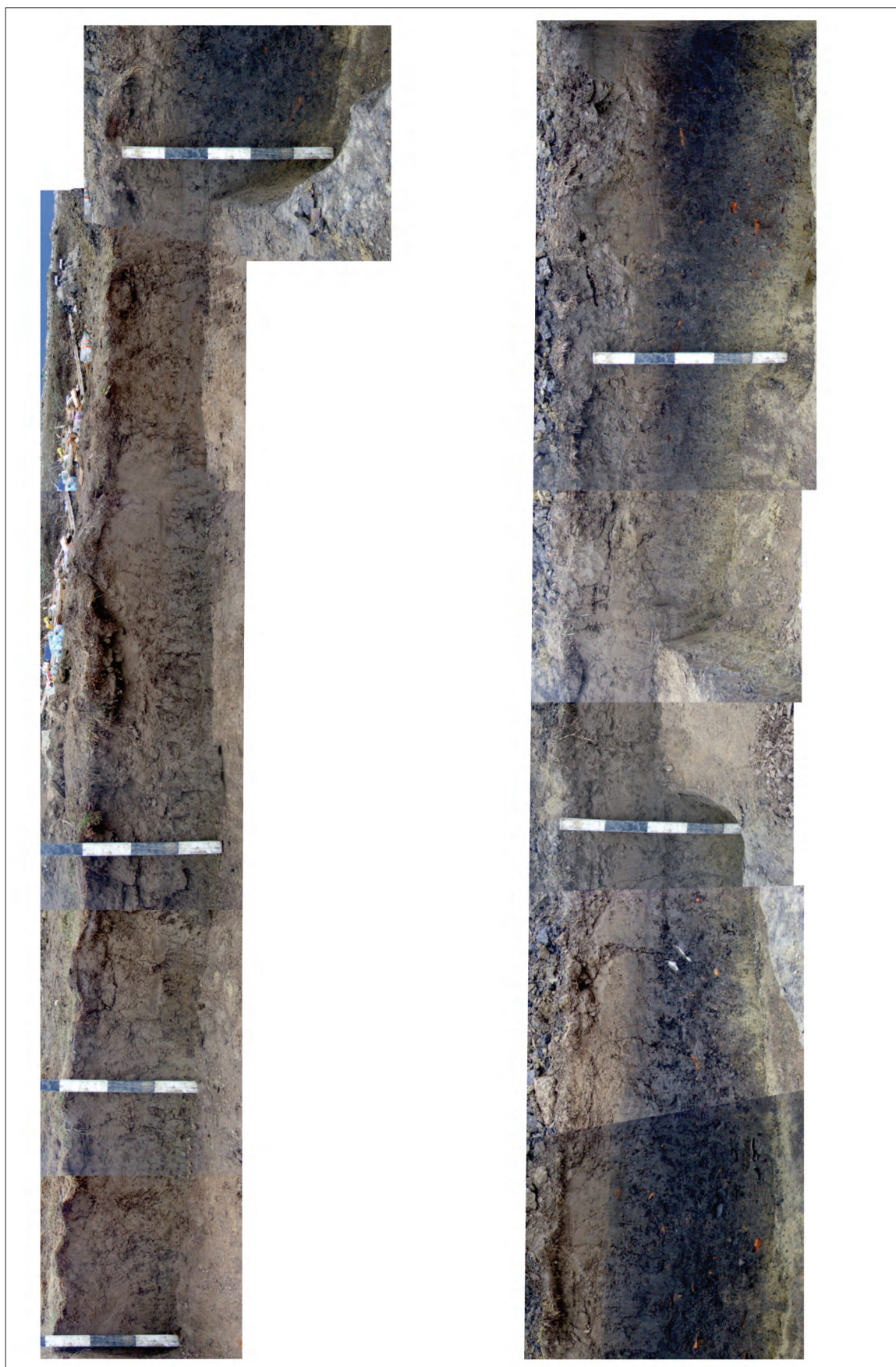
- nivel vegetal
- nivel brun-roșcat
- nivel de cultură
- nivel de galben-lutos, steril

-
- umplutură
  - complexe
  -

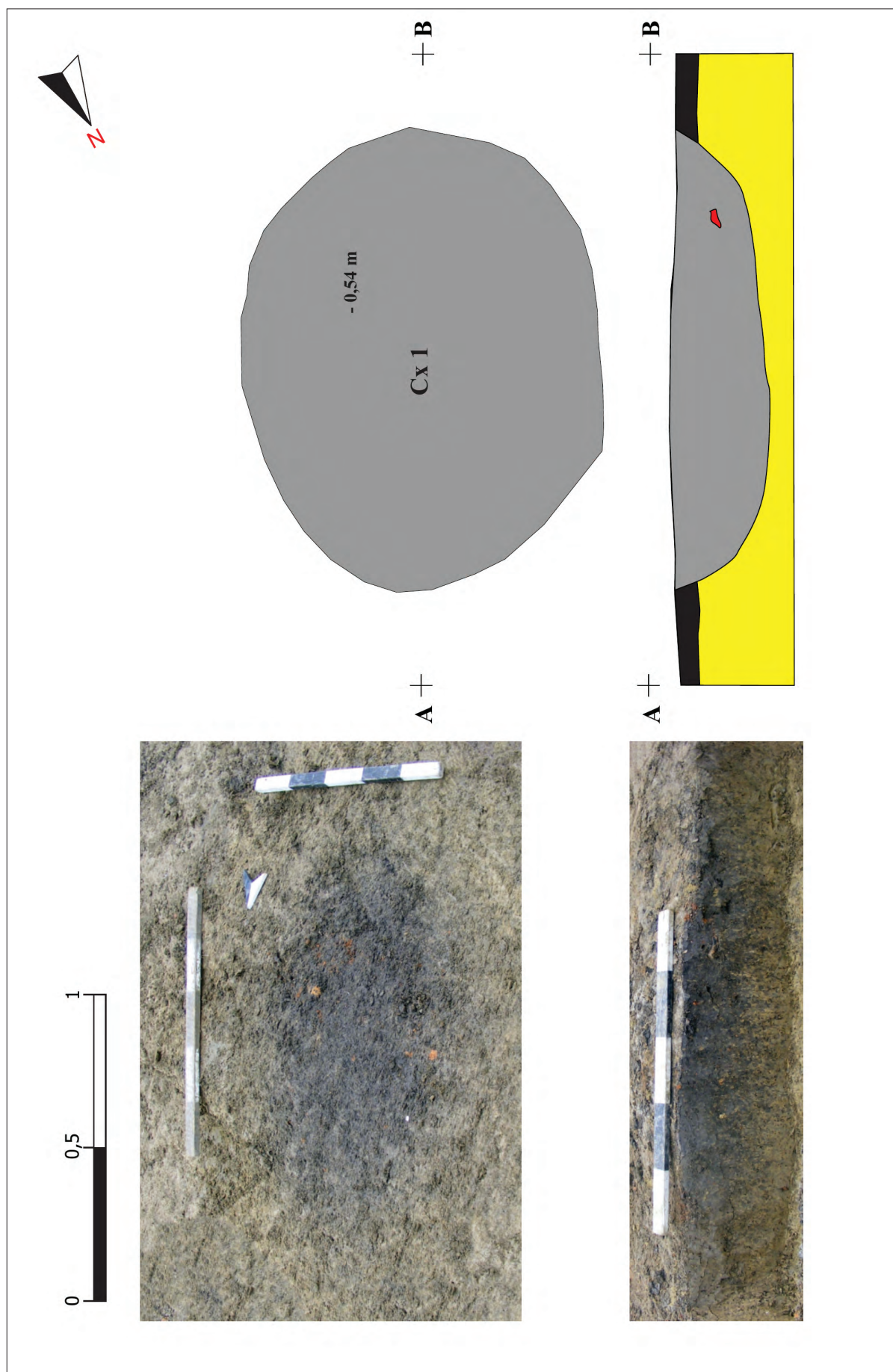
Planșa IV. S1, profilul magistral de est.

Plate IV. S1, eastern main profile.

Planșa V. S1, profilul magistral.

Plate V. S1, main profile.

Planșa VI. Cx 1, grund și profil.

Plate VI. Cx 1, plan and profile.

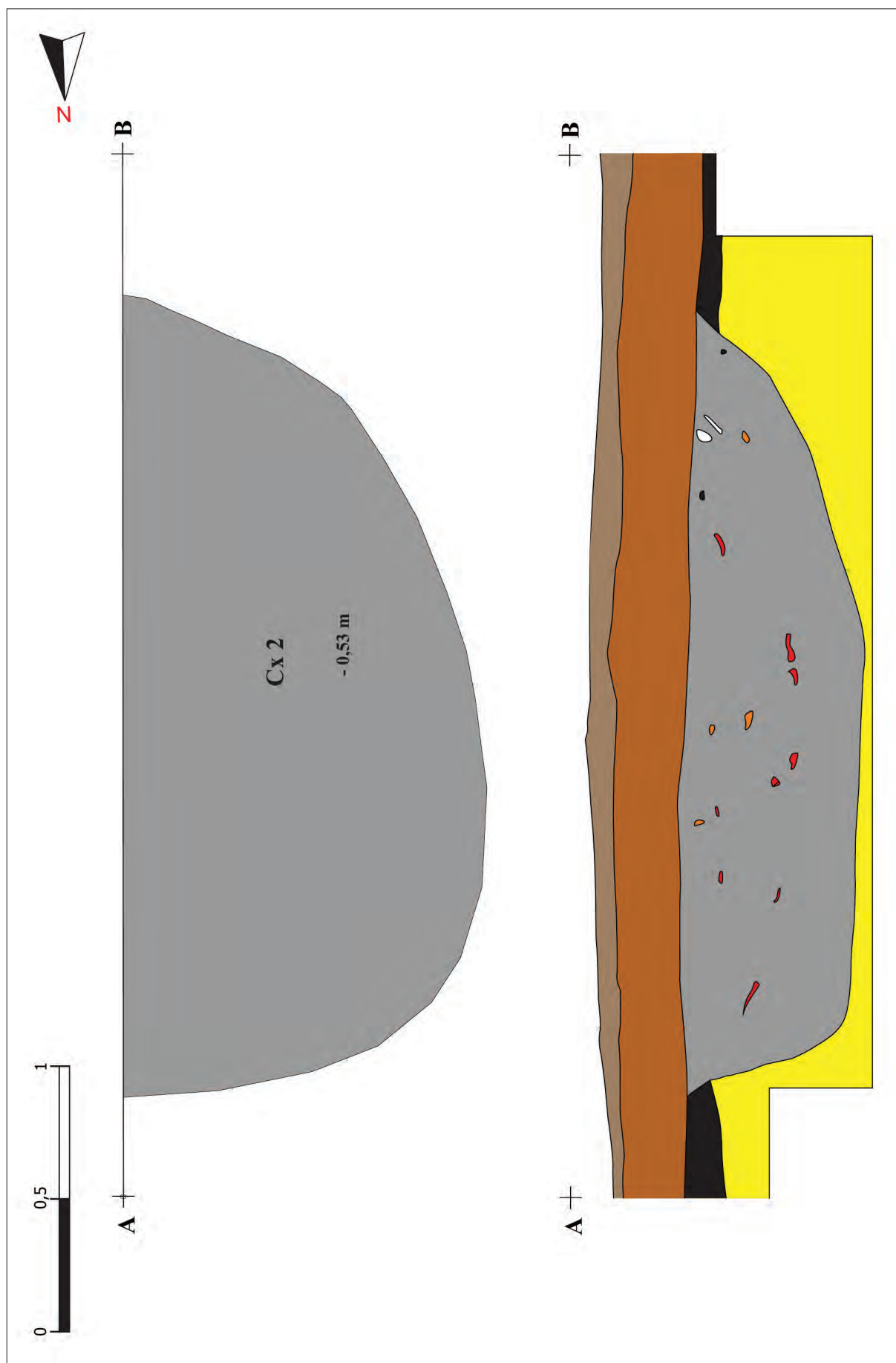
1

2

Planșa VII. Cx 2. **1.** Plan; **2.** Profil.

Plate VII. Cx 2. **1.** Plan; **2.** Profile.

Planșa VIII. Cx 2, grund și profil.

Plate VIII. Cx 2, plan and profile.

1

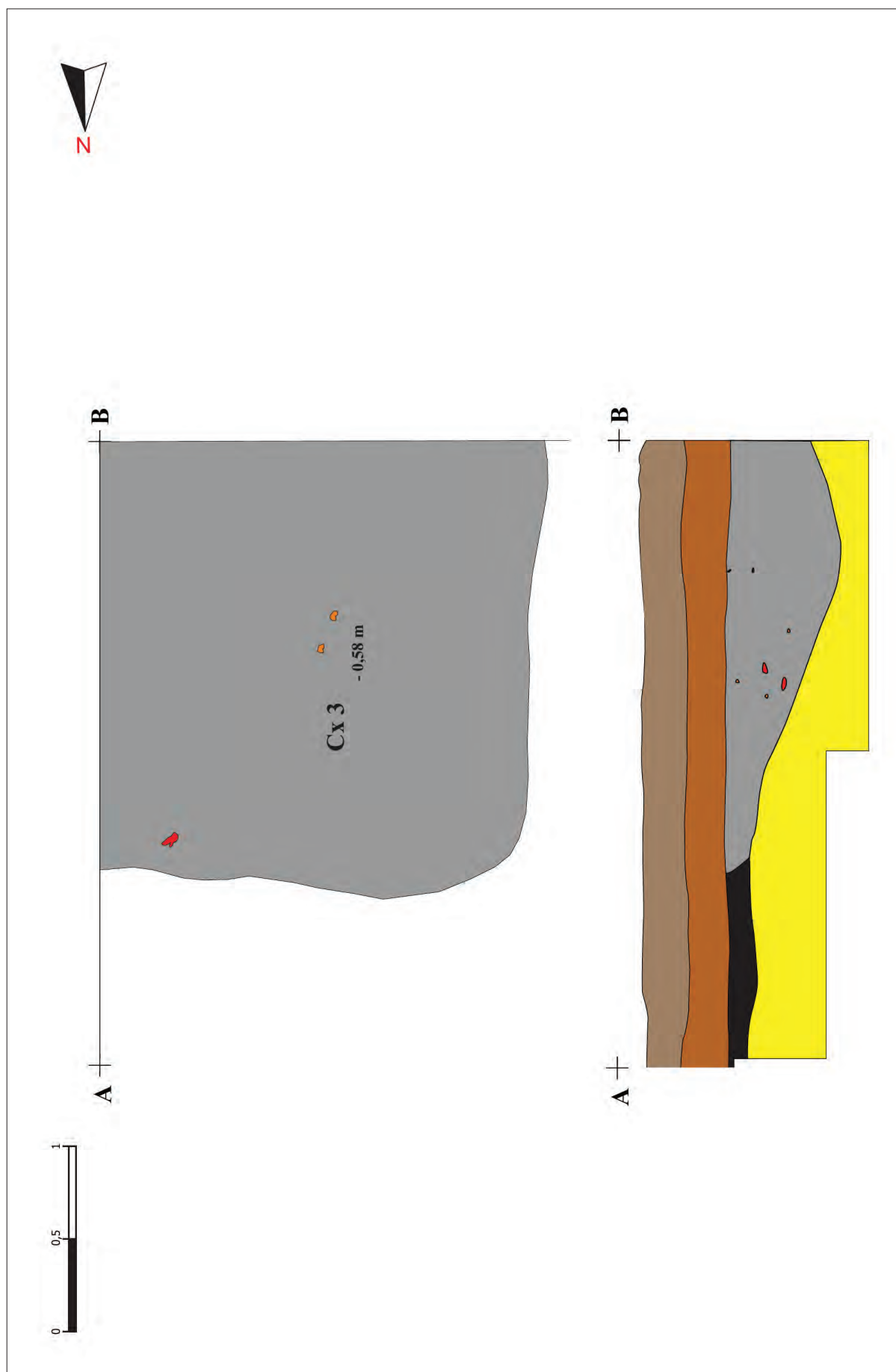
2

3

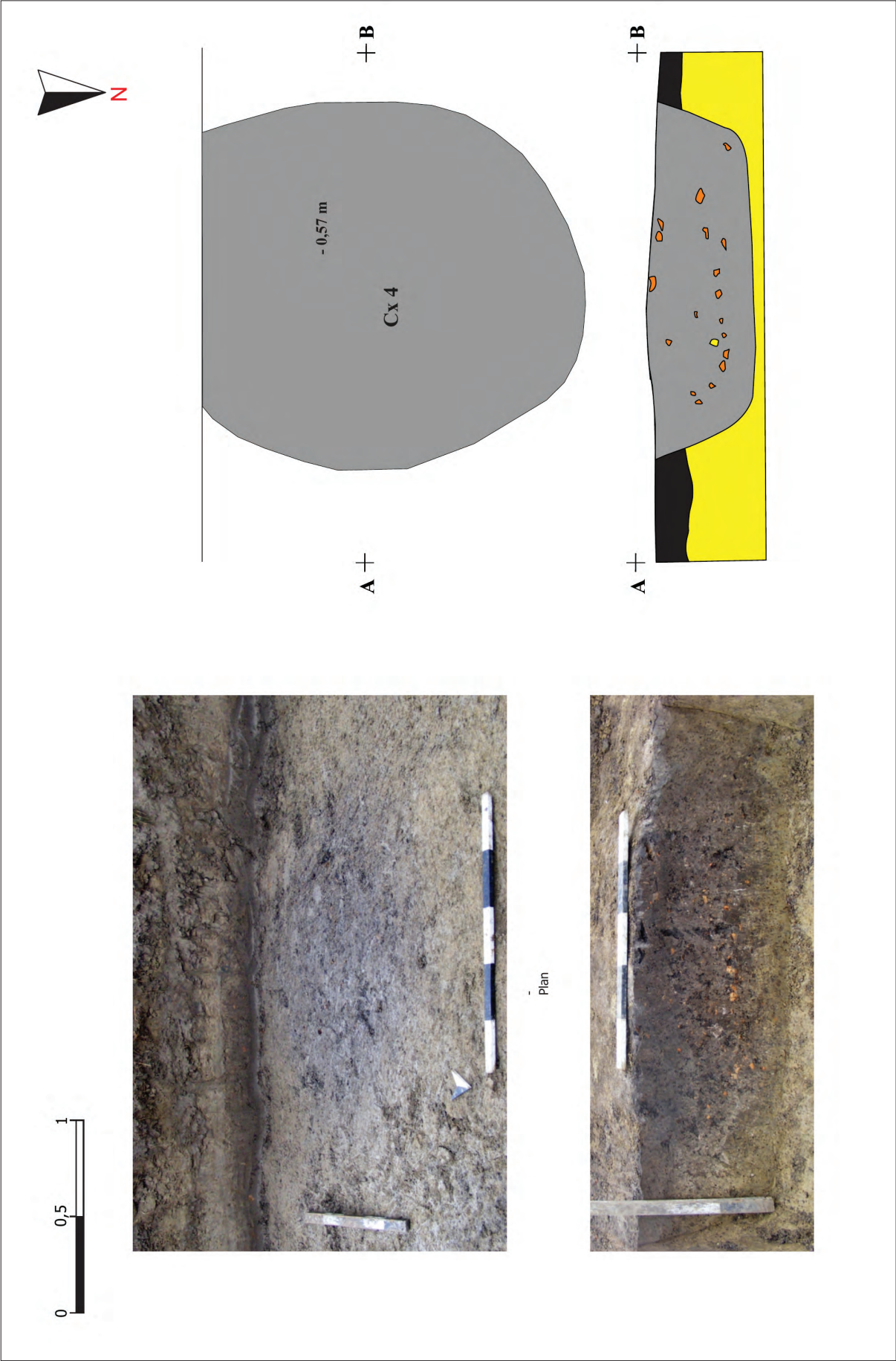
Planșa IX. Cx 3, plan și profiluri. **1.** Plan; **2.** Profilul de est; **3.** Profilul de sud.

Plate IX. Cx 3, plan and profiles. **1.** Plan; **2.** Profilul de est; **3.** Profilul de sud.

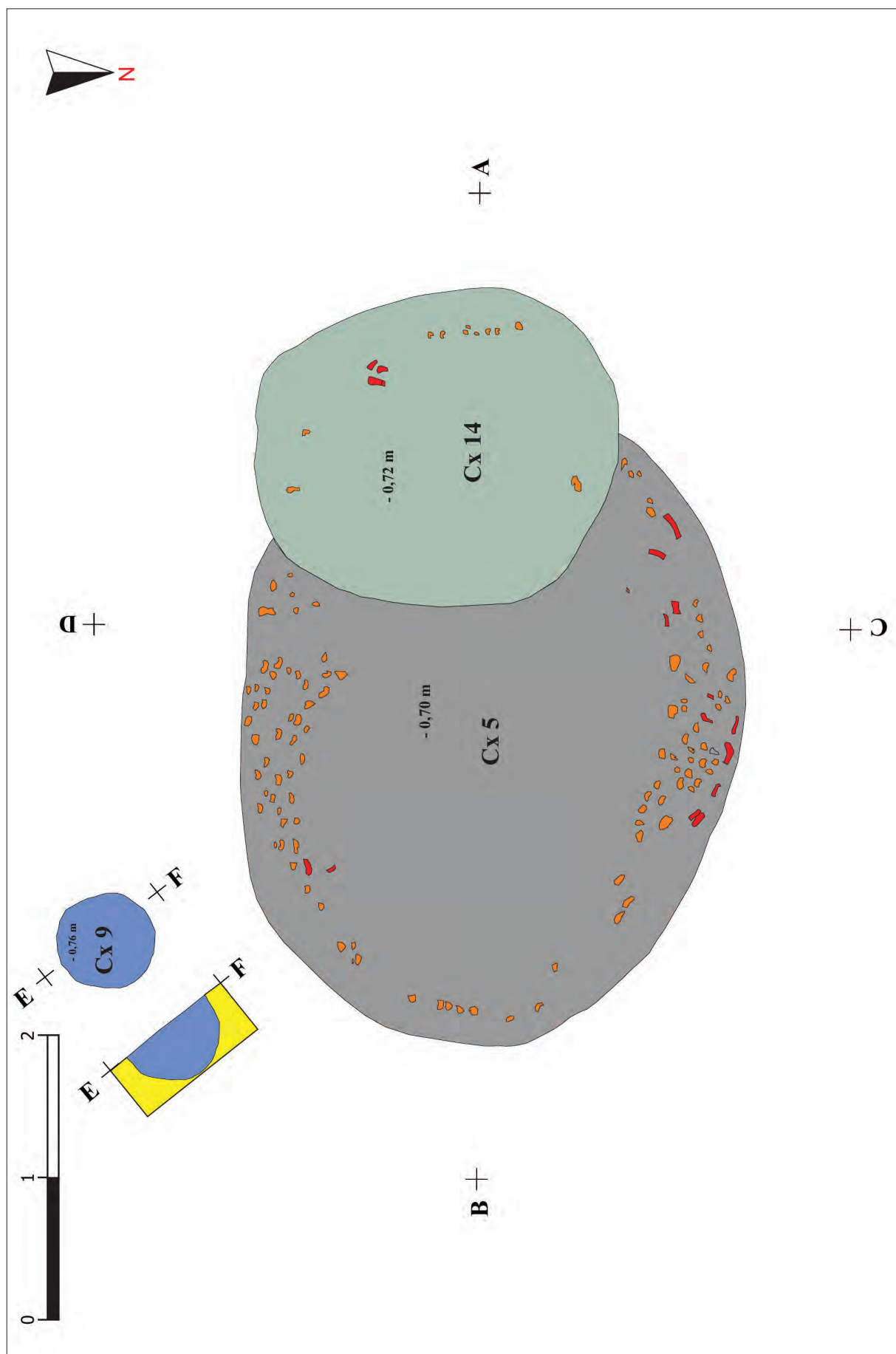

Planșa X. Cx 3, grund și profil.

Plate X. Cx 3, plan and profile.

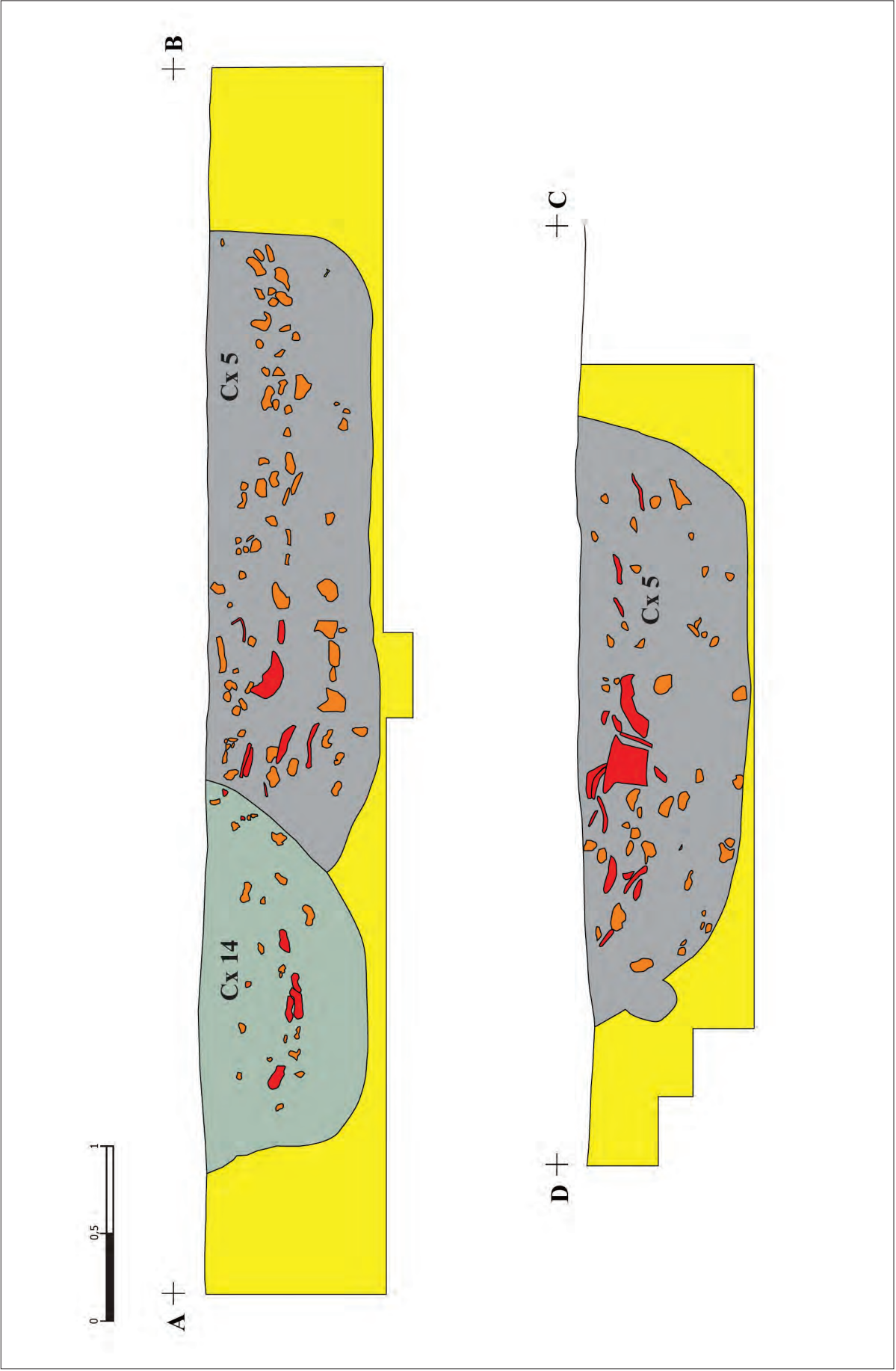

Planşa XI. Cx 4, grund şi profil.
Plate XI. Cx 4, plan and profile.

Planșa XII. Cx 5, 9, 14, grund și profil.

Plate XII. Cx 5, 9, 14, plan and profile.

Planşa XIII. Cx 5, 14, profiluri.
Plate XIII. Cx 5, 14, profiles.

1

2

3

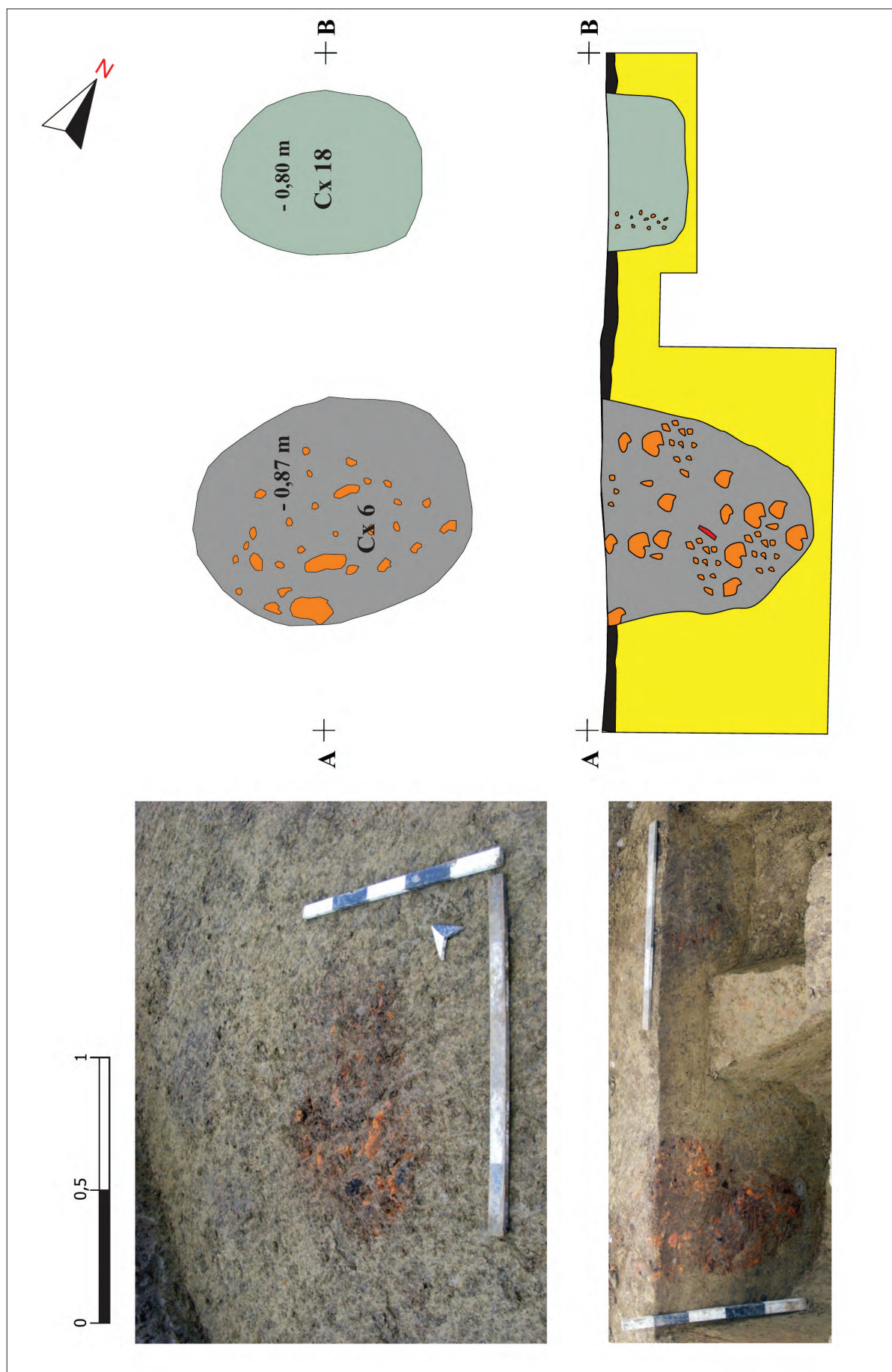
Plansa XIV. Cx 5, 9, 14, plan și profil. 1. Plan, Cx 5, 9, 14, vedere dinspre nord; 2. Plan, Cx 5, 9, detaliu; 3. Profil, Cx 9.

Plate XIV. Cx 5, 9, 14, plan and profile. 1. Plan, Cx 5, 9, 14, view from the north; 2. Plan of Cx 5, 9, detail; 3. Profile of Cx 9.

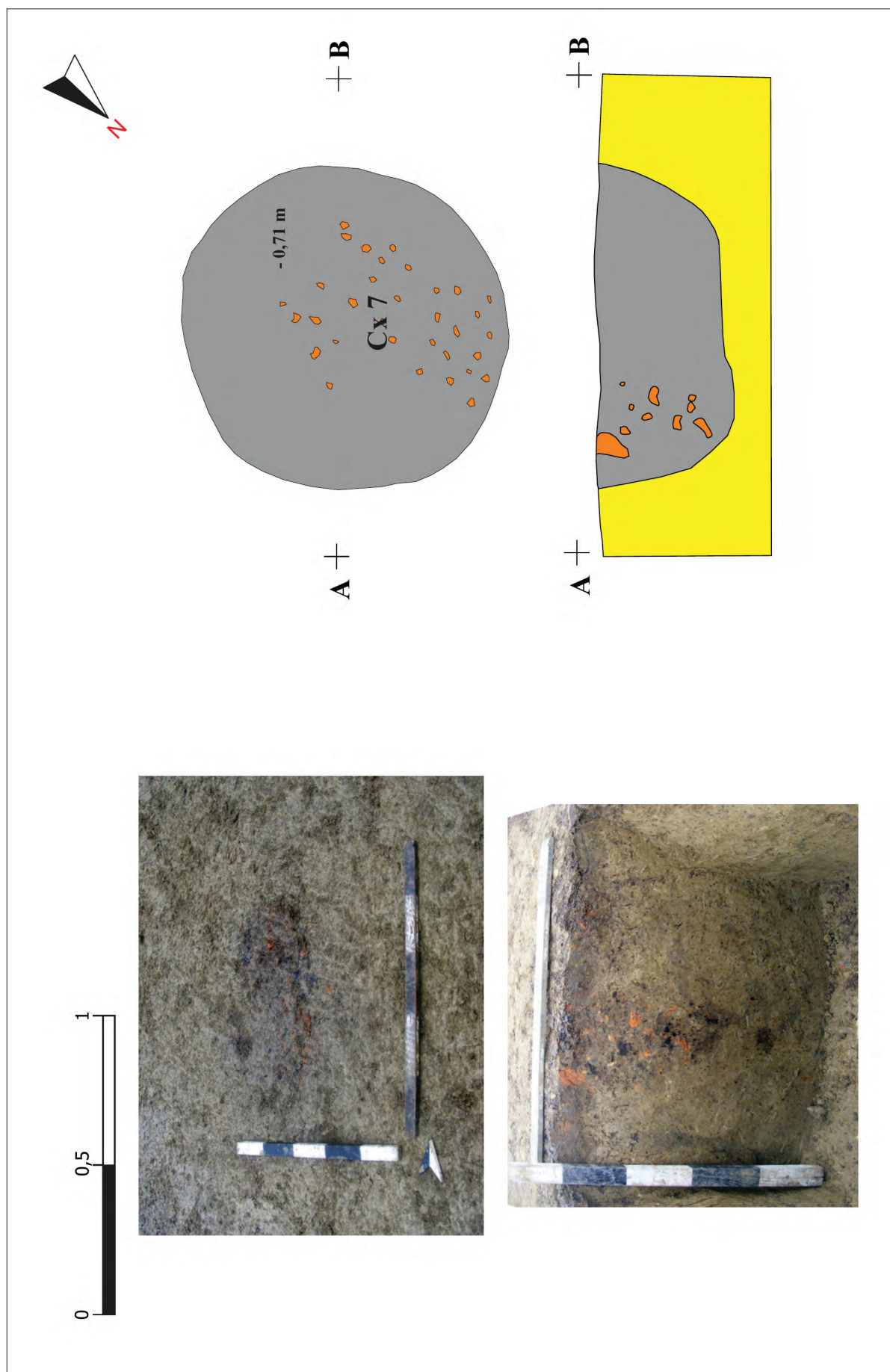
Planșa XV. Cx 5, 14, profilul median de nord.

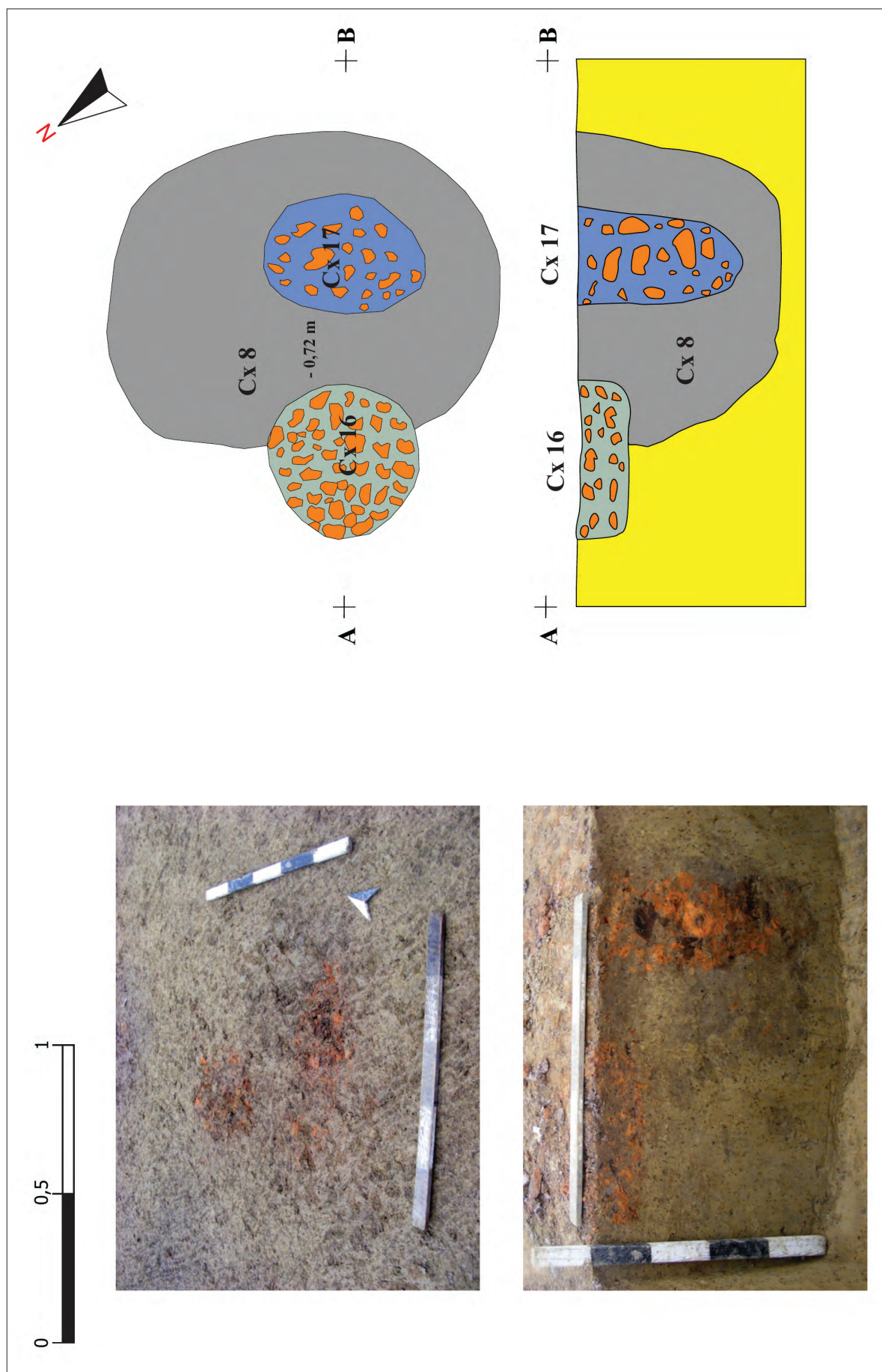
Plate XV. Cx 5, 14, northern median profile.

Planșa XVI. Cx 6, 18, grund și profil.

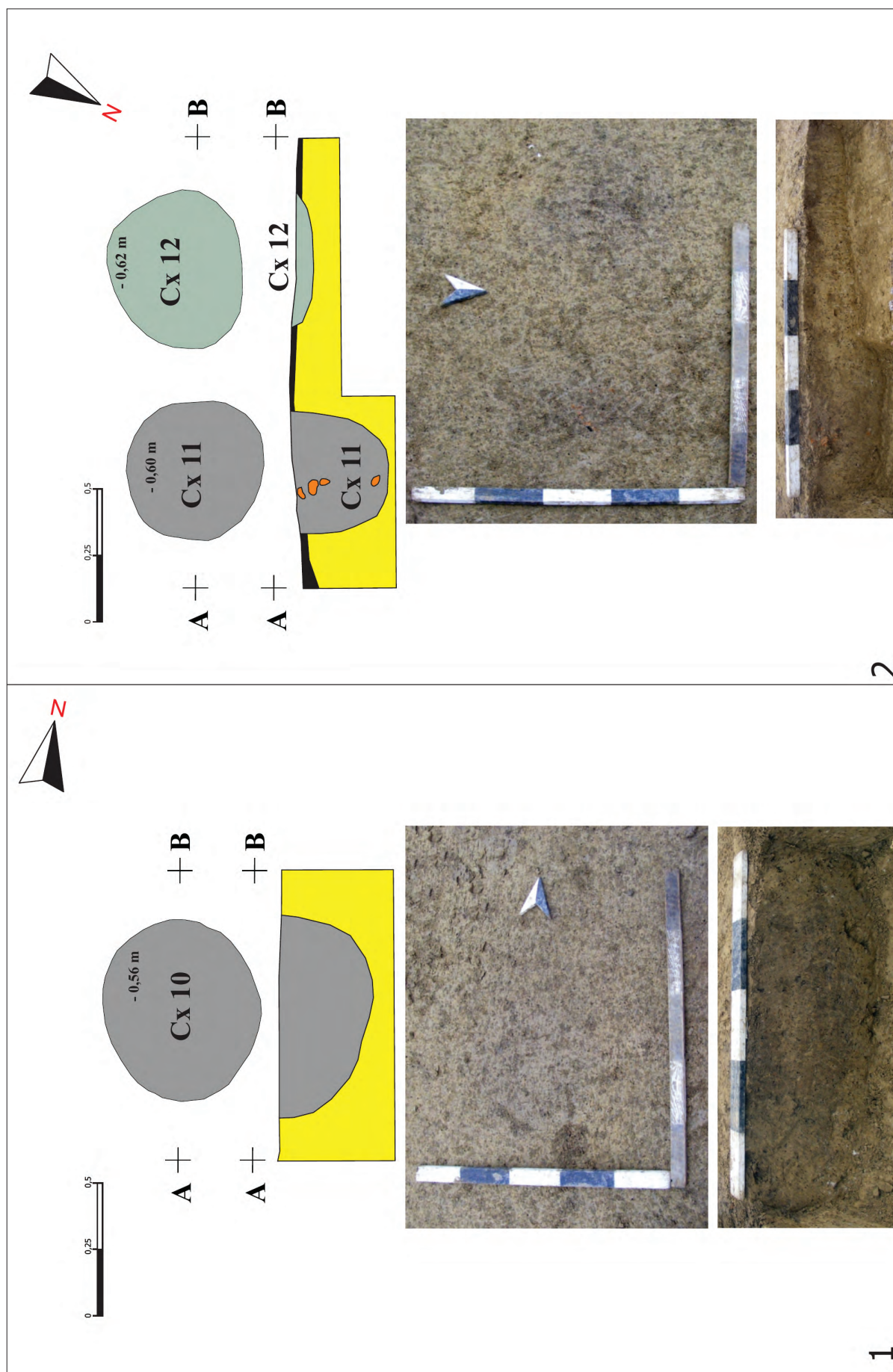
Plate XVI. Cx 6, 18, plan and profile.

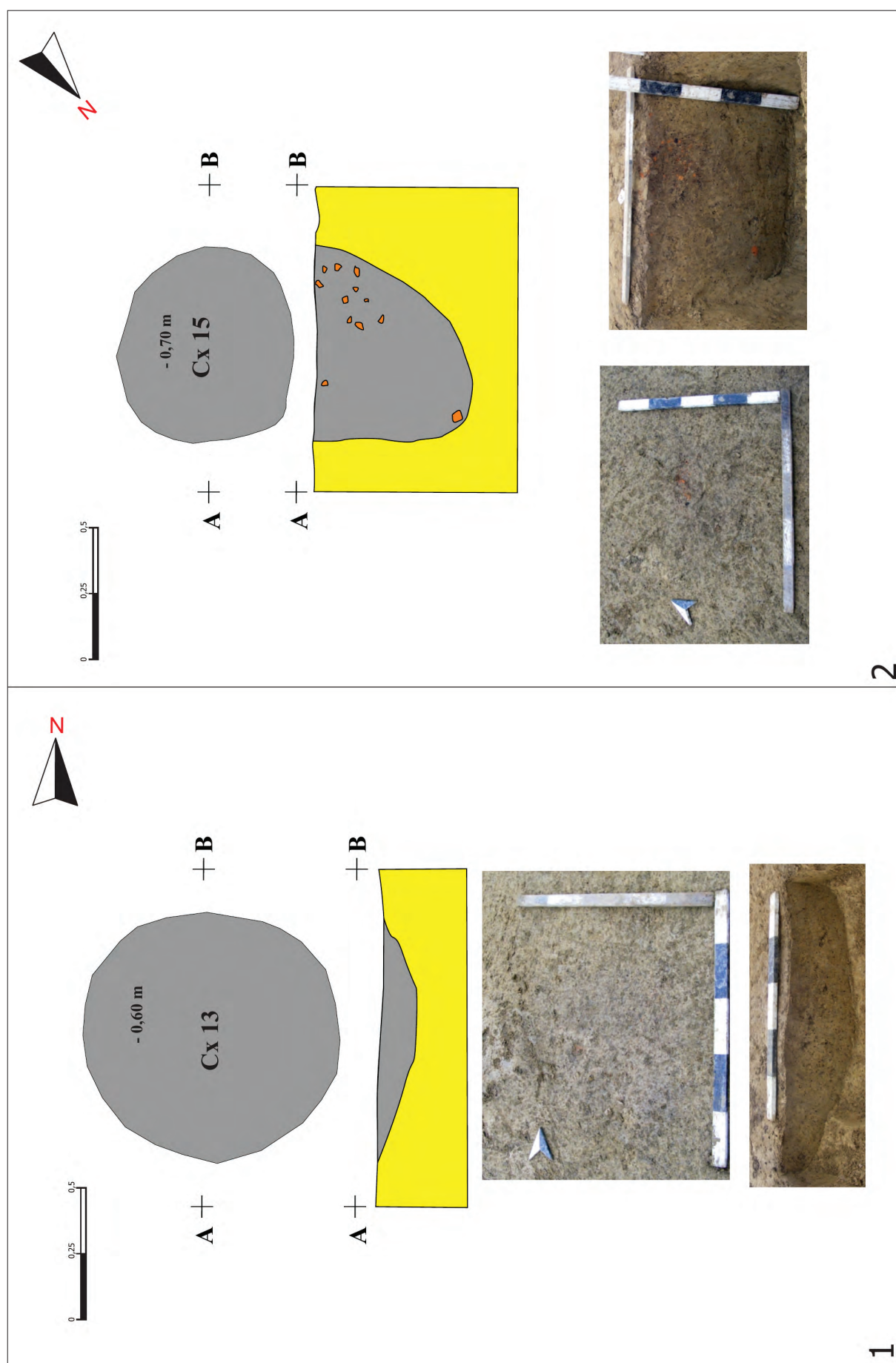
Planșa XVIII. Cx 8, 16, 17, grund și profil.

Plate XVIII. Cx 8, 16, 17, plan and profile.

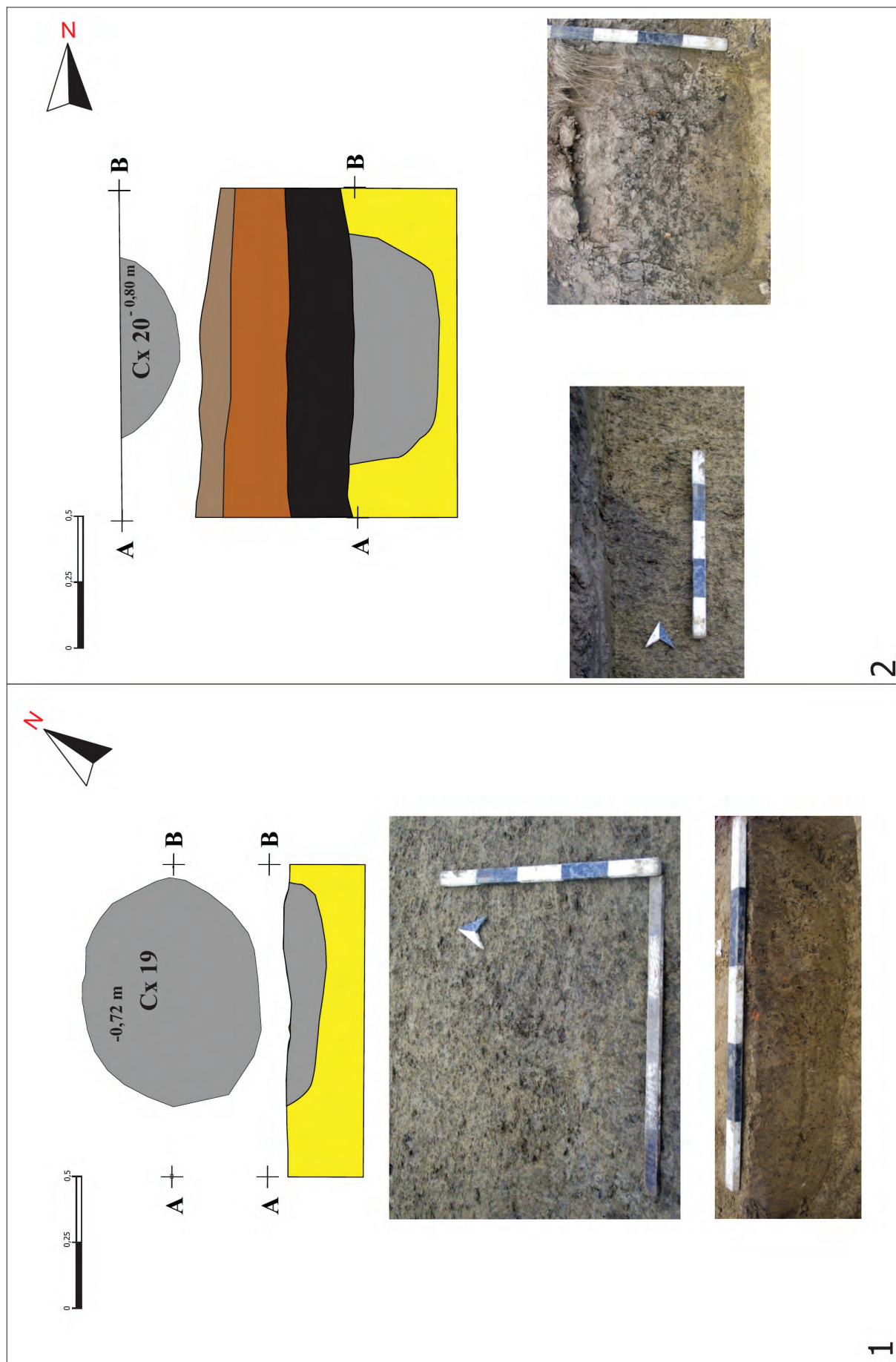
Planşa XIX. 1. Cx 10; 2. Cx 11, 12, grund și profil.

Plate XIX. 1. Cx 10; 2. Cx 11, 12, plan and profile.

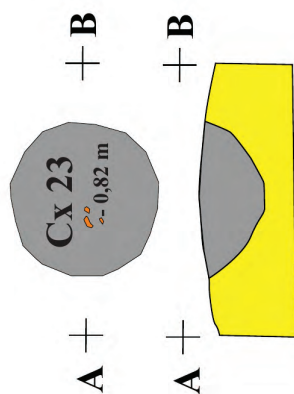

Planșa XX. 1. Cx 13; 2. Cx 15, grund și profil.

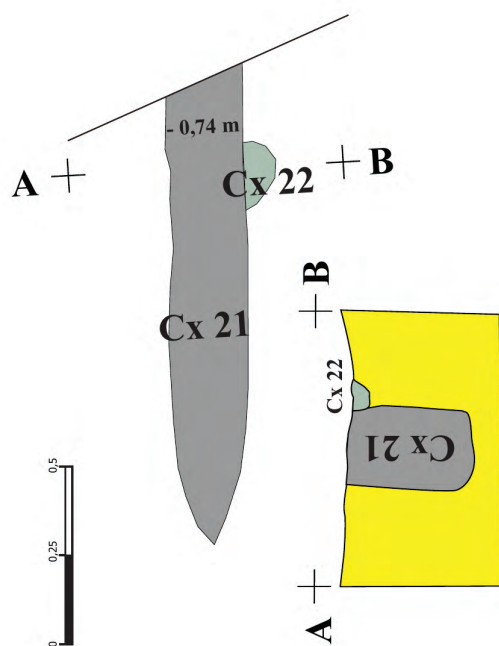
Plate XX. 1. Cx 13; 2. Cx 15, plan and profile.

2

1

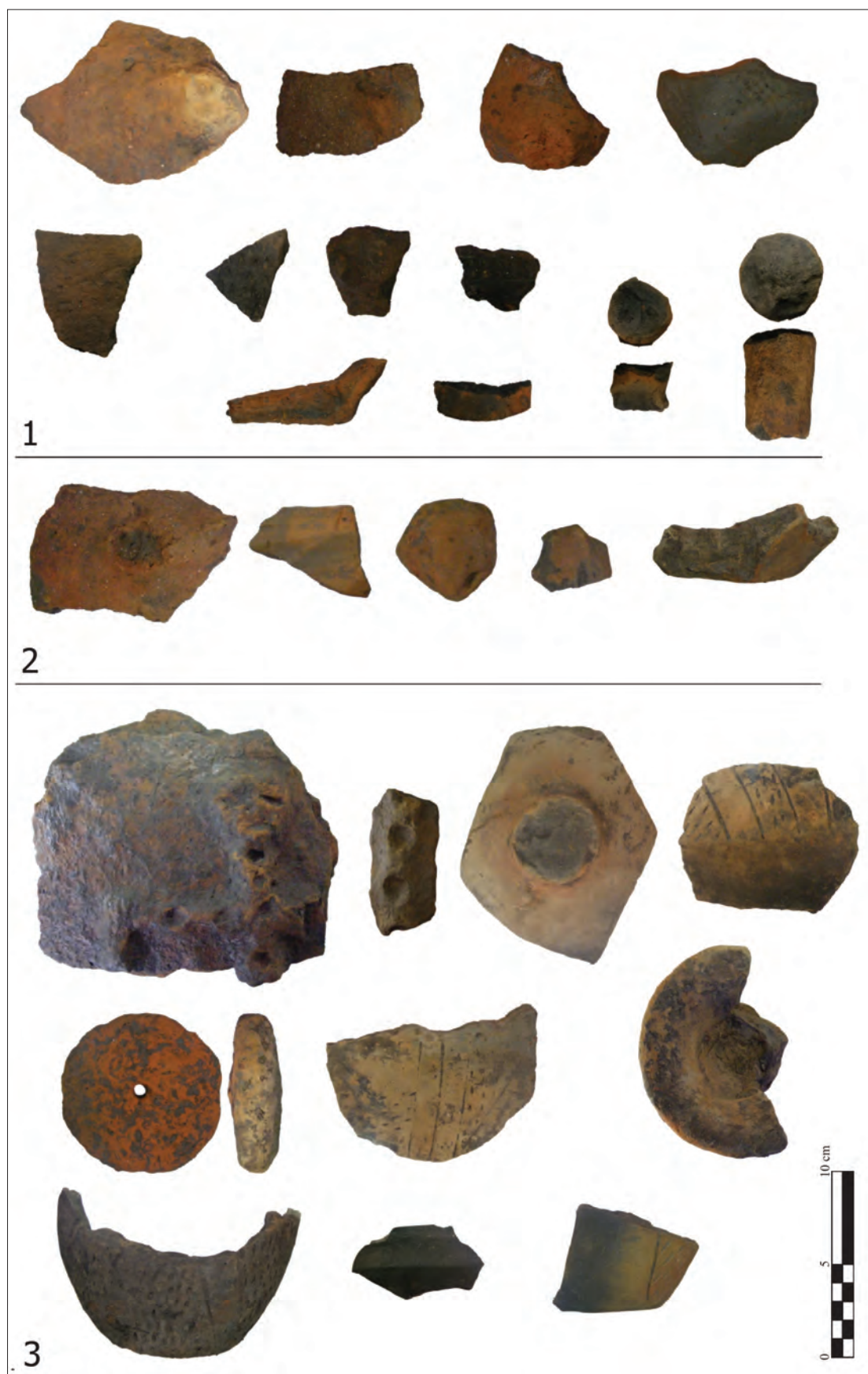
Planșa XXII. 1. Cx 21, 22; 2. Cx 23, grund și profil.

Plate XXII. 1. Cx 21, 22; 2. Cx 23, plan and profile.

Planșa XXIII. Fragmente ceramice din: 1. Cx 1; 2. Cx 2.

Plate XXIII. Pottery fragments from: 1. Cx 1; 2. Cx 2.

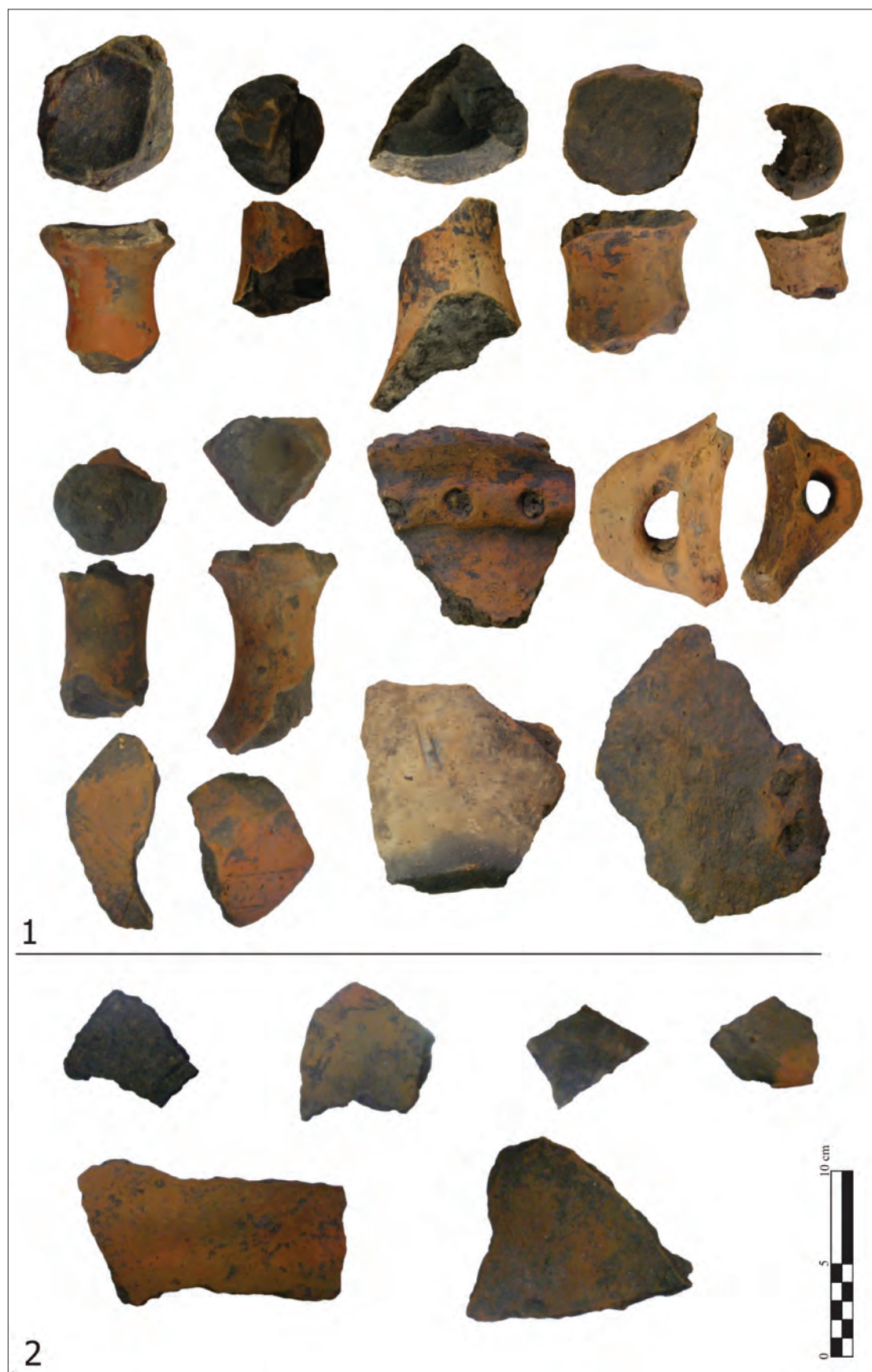
Plansa XXIV. Fragmente ceramice din: 1. Cx 3; 2. Cx 4; 3. Cx 5.

Plate XXIV. Pottery fragments from: 1. Cx 3; 2. Cx 4; 3. Cx 5.

Planșa XXV. Fragmente ceramice din: Cx 5.

Plate XXV. Pottery fragments from: Cx 5.

Planșa XXVI. Fragmente ceramice din: 1. Cx 5; 2. Cx 14.

Plate XXVI. Pottery fragments from: 1. Cx 5; 2. Cx 14.

ABREVIERI / ABRÉVIATIONS / ABBREVIATIONS

- AAC – Acta Archaeologica Carpatica, Kraków
ACMI – Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, București
ActaArchHung – Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest
Acta Classica Univ. Scient. Debrecen – Acta Classica Universitatis Scientiarum Debreceniensis, Debrecen, Ungaria
ActaMN – Acta Musei Napocensis, Cluj
ActaMP – Acta Musei Porolissensis, Zalău
ActaPraehistA – Acta praehistorica et archaeologica
AIGR - Anuarul Institutului Geologic al României, București
AIIAC – Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”, Cluj
AJA – American Journal of Archaeology, Boston
AJPA – American Journal of Physical Anthropology
Alba Regia – Alba Regia. Annales Musei Stephani regis, Székesfehérvár
Anatolia Antiqua – Anatolia Antiqua. Revue internationale d'archéologie anatolienne. Institut Français d'Etudes anatoliennes d'Istanbul
Anatolica – Anatolica. The Netherlands Institute for the Near East in Leiden
AnB – Analele Banatului, Muzeul Banatului, Timișoara
AncNearEastSt – Ancient Near Eastern Studies, Leuven, Belgia
Angustia – Angustia. Arheologie, Etnografie, Sfântu Gheorghe
Anmed – Anmed. Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, Antalya, Turcia
AnSt – Anatolian Studies. British Institute of Ankara
AnUCraiova – Analele Universității din Craiova, Craiova (seria Istorie)
AnUVT – Annales d'Université “Valahia” Târgoviște, Section d'Archéologie et d'Histoire
Apulum – Acta Musei Apulensis. Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia
ArchBulg – Archaeologia Bulgarica, Sofia
ArchÉrt – Archaeológiai Értesítő, Budapest
ArchHung – Archaeologia Hungarica, Acta Archaeologica Musei Nationalis Hungarici, Budapest
ArchKorr – Archäologisches Korrespondenzblatt, Mainz
ArchMűh – Archeometriai Műhely
ArchRozhledy – Archeologické Rozhledy, Praha
Argesis – Argesis. Muzeul Județean Argeș. Pitești
Arheologia Medievală. Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița
ArheologijaSSSR – Arheologija SSSR. Svod Archeologičeskikh Istočnikov, Moscova
Arheološki vestnik – The Research Center of the Slovenian Academy of Sciences and Arts
ArhMold – Arheologia Moldovei, Iași
AS – Archeologica Slovaca, Bratislava
AST – Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, I. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Istanbul / General Directorate of Ancient Monuments and Museums
AȘUI – Analele științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași
BA – Biblioteca de Arheologie, București
BaBesch – Bulletin antieke beschaving. Annual Papers on Classical Archaeology
BAI – Bibliotheca Archaeologica lassiensis, Iași
Baltic-Pontic Studies – Adam Mickiewicz University, Poznań, Institute of Archaeology, Institute of Eastern Studies, Poland
Banatica – Banatica. Muzeul Banatului Montan, Reșița
BarBrSer – British Archaeological Reports. British Series, Oxford
BARIntSer – British Archaeological Reports. International Series, Oxford
BCMI – Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice
Be-Ja – Bulgarian e-Journal of Archaeology
BerRGK – Bericht der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt am Main
BIAA Monograph – British Institute of Archaeology at Ankara
BiblEphemNap – Bibliotheca Ephemeris Napocensis, Cluj-Napoca
BiblMemAnt – Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, Piatra-Neamț
BiblThrac – Bibliotheca Thracologica, București

- BMC – *Coins of the Roman Empire in the British Museum*, Londra; II, *Vespasian to Domitian*, 1930; IV, *Antoninus Pius to Commodus*, 1968; V, *Pertinax to Elagabalus*, 1950 (H. Mattingly)
- BMI – Buletinul Monumentelor Istorice, București
- BMJT – Buletinul Muzeului Județean Teleorman, Alexandria
- BMTAG – Buletinul Muzeului Județean „Teohari Antonescu”, Giurgiu
- BSA – British School at Athens, Athens
- BSNR – Buletinul Societății Numismatice Române, București
- BSPF – Bulletin de la Société Préhistorique Française, Paris
- BSSC – Buletinul Societății de Științe din Cluj
- București-MIM – București. Materiale de Istorie și Muzeografie. Muzeul Municipiului București
- BYZAS – German Archaeological Institute of Istanbul
- CA – Cercetări Arheologice. Muzeul Național de Istorie a României, București
- CAB – Cercetări arheologice în București. Muzeul Municipiului București
- Caiete ARA – Caietele ARA, Revistă de Arhitectură. Restaurare și Arheologie, Asociația ARA, București
- Carpica – Carpica. Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău, Bacău
- CCA – Cronica Cercetărilor Arheologice din România, București
- CCDJ – Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos, Călărași
- CercIst – Cercetări Istorice, Muzeul de Istorie a Moldovei, Iași
- CN – Cercetări numismatice, București
- CollAn – Colloquium Anatolicum. Anadolu Sohbetleri, Institutum Turcicum Scientiae Antiquitatis, Istanbul
- Crisia – Crisia. Muzeul Țării Crișurilor, Oradea
- Cuadernos del Museo Geominero – Museo Geominero, Instituto Geológico y Minero de España, Madrid
- Current Anthropology – Current Anthropology. University of California, Merced
- Dacia – Dacia (Nouvelle Série). Revue d'archéologie et d'histoire ancienne. Académie Roumaine. Institut d'archéologie « V. Pârvan », Bucarest
- Danubius – Danubius, Revista Muzeului de Istorie Galați
- Documenta Praehistorica – Documenta Praehistorica, University of Ljubljana, Faculty of Arts, Department of Archaeology, Ljubljana
- DolgCluj – Dolgozatok az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régisírtárából, Kolozsvár
- DTKFD – Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi
- EJA – European Journal of Archaeology
- ERAUL – Études et Recherches archéologiques de l'Université de Liège
- ÉtAlex – Études Alexandrines, Centre d'Études Alexandrines
- ÉtTrav – Etudes et travaux. Studia i prace. Travaux du Centre d'archéologie méditerranéenne de l'Académie Polonaise des Sciences
- EurAnt – Eurasia Antiqua. Deutsche Archäologisches Institut, Berlin
- FrC – Fragmenta Comica
- FolArch – Folia Archaeologica. A Magyar Nemzeti Múzeum Évkönyve. Annales Musei Nationalis Hungarici, Budapest
- FSI – Forensic Science International
- Germania – Germania. Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt
- Geoarchaeology – Geoarchaeology. An International Journal
- Hesperia – Hesperia. Journal of the American School of Classical Studies at Athens, Cambridge
- HOMO – HOMO. Journal of Comparative Human Biology, Stuttgart
- Human Evolution – Human Evolution, International Institute for Humankind Studies and University of Florence
- Ialomița – Ialomița. Studii de cercetări de arheologie, istorie, etnografie și muzeologie, Slobozia
- IJO – International Journal of Osteoarchaeology
- Iran – Iran. Journal of the British Institute of Persian Studies
- IstMitt – Istanbul Mitteilungen, Istanbul
- Istros – Istros, Muzeul Brăilei, Brăila
- IzvestijaVarna – Izvestija na Archeologiceskii Institut, Sofia
- JAHA – Journal of Ancient History and Archaeology, Cluj-Napoca
- JAnat – Journal of Anatomy
- JAS – Journal of Archaeological Science
- JAS: Reports - Journal of Archaeological Sciences: Reports
- JDAI.AA – Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts, Archäologischer Anzeiger, Berlin
- JFS – Journal of Forensic Sciences

- JHE – Journal of Human Evolution
 JRA – Journal of Roman Archaeology
 JRGZM – Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz, Mainz
 JRS – The Journal of Roman Studies
 KST – T. C. Kültür Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, I. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara / Republic of Turkey, General Directorate of Ancient Monuments and Museums, Ankara, Turkey
 LIMC – Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, Zürich, München, Düsseldorf
 Litua – Litua, Studii și cercetări, Târgu-Jiu
 LRBC – *Late Roman Bronze Coinage A.D. 394-498*, Londra, 1965: I, *The Bronze Coinage of the House of Constantine A.D. 324-346* (P. V. Hill, J. P. C. Kent); II, *Bronze Roman Imperial Coinage of the Later Empire A.D. 346-498* (R. A. G. Carson, J. P. C. Kent).
 Macedoniae Acta Archaeologica – Macedonian Archaeological Society, Skopje, Republic of Macedonia
 MAMA – Monumenta Asiae Minoris antiqua. Publications of the American Society for Archaeological Research in Asia Minor
 Marisia – Marisia. Studii și materiale. Arheologie – Istorie – Etnografie, Târgu Mureș
 Marmatia – Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare
 MarNero – Il Mar Nero. Annali di archeologia e storia
 MCA – Materiale și Cercetări Arheologice, București
 MDOG – Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft
 MemAnt – Memoria Antiquitatis, Piatra Neamț
 MFMÉ – A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Szeged
 Mousaios – Mousaios. Buletinul Științific al Muzeului Județean Buzău
 MuzNaț – Muzeul Național, București
 NAC – Numismatica e Antichità Classiche, Lugano-Pregassona
 OIP – Oriental Institute Publications, University of Chicago
 OJA – Oxford Journal of Archaeology, Oxford
 Olba – Mersin University Publications of the Research Center of Cilician Archaeology, Mersin, Turkey
 PALMA – Papers on Archaeology of the Leiden Museum of Antiquities, Leiden, Olanda
 PAS – Prähistorische Archäologie in Südosteuropa, München-Berlin
 PBF – Prähistorische Bronzefunde, Münster
 Peuce – Peuce. Studii și cercetări de istorie și arheologie, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale, Tulcea
 Phoenix – Phoenix. The Journal of the Classical Association of Canada
 Plural – Journal of the History and Geography Department „Ion Creangă” Pedagogical State University, History, Culture. Society. Seria Archaeologica II, Chișinău
 PMMB – Publicațiile Muzeului Municipiului București
 Pontica – Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța
 PZ – Prähistorische Zeitschrift, Berlin-Mainz
 Quaternary International – Quaternary International. The Journal of the International Union for Quaternary Research
 Quaternary Science Reviews – Quaternary Science Reviews. The International Multidisciplinary Research and Review Journal
 RA – Revue Archéologique, Paris
 RAASI – Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare, Institutul de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale, Republica Moldova
 Radiocarbon – An International Journal of Cosmogenic Isotope Research, Cambridge
 RCAN – Revista de Cercetări Arheologice și Numismatice, Muzeul Municipiului București
 RevBistr – Revista Bistriței. Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița
 RevMuz – Revista Muzeelor, București
 RGZM – Römisch-Germanisches Zentralmuseums Mainz, Mainz
 RIC – *The Roman Imperial Coinage*, Londra: I², *From 31 BC to AD 69*, 1984 (C. H. V. Sutherland); II, *Vespasian to Hadrian*, 1926 (H. Mattingly, E. A. Sydenham); II.1, *From AD 69-96. Vespasian to Domitian*, 2007 (I. A. Carradice, T.V. Buttrey); II.3, *From AD 117-138. Hadrian*, 2019 (R. A. Abdy, P. F. Mittag); III, *Antoninus Pius to Commodus*, 1930; IV.1, *Pertinax to Geta*, 1968 (H. Mattingly, E. A. Sydenham); IV.2, *Macrinus to Papien*, 1938; IV.3, *Gordian III – Uranian Antoninus*, 1949 (H. Mattingly, E. A. Sydenham, C. H. V. Sutherland); V.1, 1927 (reimprimat 1968; P. H. Webb); VII, *Constantine and Licinius A.D. 313-337*, 1966 (P. M. Bruun); VIII, *The Family of Constantine I A.D. 337-364*, 1981; X, *The Divided Empire and the Fall of the Western Parts A.D. 395-491*, 1994 (J. P. C. Kent)
 SAA – Studia Antiqua et Archaeologica, Iași
 Sargetia – Sargetia. Acta Musei Devensis. Buletinul Muzeului județean Hunedoara, Deva

SAV – Študijné zvesti Archeologicky ústav SAV, Nitra
Sci Rep – Scientific Reports
SCIV(A) – Studii și Cercetări de Istorie Veche (și Arheologie), București
SCN – Studii și Cercetări de Numismatică, București
Seleucia – Seleucia. Olban Excavations Series
SP – Studii de Preistorie, București
SprawArch – Sprawozdania Archeologiczne, Warsaw
SRMKA – Seramik Araştırmaları Dergisi, The Journal of Ceramic Research
StArchBrno – Studia Archaeologica Brunensia, Masaryk University, Brno
Starinar – Starinar. Arheološki institut Beograd
StComPitești – Studii și Comunicări, Seria Istorie, Muzeul Județean Argeș, Pitești
StudCom Satu Mare – Studii și comunicări Satu Mare
Studia Praehistorica – National Archaeological Institute with Museum of the Bulgarian Academy of Sciences
Syria – Syria. Archéologie, art et histoire. Institut Français du Proche-Orient
Terra Sebus – Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis, Anuarul Muzeului Municipal „Ioan Raica”, Sebeș
Th-D – Thraco-Dacica, București
Thracia – Thracia, Sofia
TIB – *Tabula Imperii Byzantini*, Wien
Transylvanian Review – Transylvanian Review. Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca
TÜBA-AR – TÜBA-AR Türkiye Bilimler Akademisi arkeoloji dergisi (TÜBA-AR Turkish Academy of Sciences Journal of Archeology)
UPA – Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie, Bonn
VAH – *Varia Archaeologica Hungarica* V. Redigit Csanád Bálint. Publicationes Instituti Archaeologici Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest
Varia Anatolica – *Varia Anatolica*. L'Institut Français d'Études Anatoliennes, Istanbul
Ziridava – Ziridava. Studia Archaeologica, Arad